

Pro rodiče a děti

Cyklus volnočasových aktivit pro rodiče s dětmi: cílem připravovaných aktivit je podpora soudržnosti rodiny, smysluplné využití volného času celé rodiny. Aktivita pro rodiče s dětmi jsou připraveny ve spolupráci s SKP Klubíčko.

Nabídka: výtvarné workshopy, muzikoterapie – dílny pro rodiče s dětmi, cesty k sobě – relaxace, cvičení a techniky pro hluboké otevření sebe

Tyto aktivity budou víkendové.

Tento projekt je realizován na základě finanční podpory MPSV, kterou získalo město Litoměřice za druhé místo v soutěži Obec přátelská rodině v roce 2009.

Termíny workshopů :

4. 12.

Cesty k sobě

lektorka Mgr. Jaroslava Vondráková

Rodinné pasy pro rodiny s dětmi

Využijte slevy a výhody pro rodiny s dětmi i u nás. 20 % na registraci pro dospělé čtenáře, 20 % na registraci pro dětské čtenáře, 20 % na zájmové kroužky pořádané knihovnou. Slevy je možné uplatňovat od 1. 9. 2010.

Radiofon

Novinka na dětském oddělení. Kroužek pro děti od 12 do 15 let, které si chtějí vyzkoušet práci s rozhlasovým mikrofonom. Čtení na mikrofon, příprava krátkých rozhlasových her a rozhlasových reportáží. V rámci kroužku se uskuteční exkurze do rozhlasu. Každé úterý 15.30–17.00 hodin.

Kontakt: MgA. Gabriela Albrechtová,
tel: 733 661 954

Korálkárna

Výroba šperků a dekorací z korálků.

Kroužek pro děti od 10 let.

Kontakt: Petra Šormová, tel:
416 732 453

Doporučujeme**Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích**

19. 11. 2010 – 6. 2. 2011
Kouzelný svět Karla Franty
www.galerie-ltm.cz

Filmový klub v kině Máj

Začátky ve 20:00,
www.mkz-ltm.cz,
možnost rezervace on-line

Hospoda u letního kina na ostrově

17. 12.

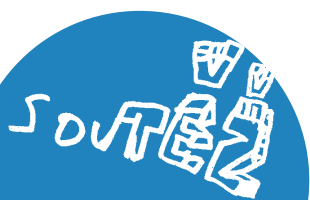
Neočekávatelný dýchánek, Jiří Konvrzek

Začátky ve 20:00,
www.modryznebe.cz

Mácha

Karel Hynek Mácha #2–3/2010 _informačně-literární bulletin Knihovny K. H. M. v Litoměřicích

Na soutěžní otázku v minulém čísle bulletinu (kolik andělů se vejde na špičku jehly) odpověděli hned dva soutěžící: Zdeněk Brož si tipnul tolik, kolik váží Bůh, trefil se ale matador našich soutěží Radek Květoň. Tomu již vypršela registrace, kterou získal správnou odpověď na otázku v předminulém čísle. Na špičku jehly se vzhledem k nehmotné podstatě andělů vejde tolik andělů, kolik kdo bude jen chtít.

Máme pro vás připravenou novou soutěžní otázku: Existoval Mácha?

Kdo nám první napíše správnou odpověď na e-mailovou adresu karel.khm@seznam.cz, získá zdarma čtenářský průkaz do knihovny na tento rok a registraci Filmového klubu, opravňující ke slevě vstupného na snímky promítané v rámci Filmového klubu v kině Máj.

Obsah

Karel Hynek Mácha #2-3/2010
Informačně-literární bulletin
Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích

Třikrát ročně vydává příspěvková organizace
Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích,
Mírové náměstí 26, 412 01 Litoměřice

ISSN 1803-7313
Evidenční číslo Ministerstva kultury ČR E 18798

Editor Jaroslav Balvín
Design Martin Raudenský
Tisk R&K S ervis, Děčín

E-mail karel.khm@seznam.cz
Tel. 416 732 453
www.knihovnalitomerice.cz

Vydání bulletinu Karel Hynek Mácha 2-3/2010
podpořilo město Litoměřice z finančních prostředků určených na oslavy 200. výročí narození K. H. Máchy

Úvodník	01
Profil – J. Grimm	02
Novinky	06
Knihovna – oddělení akvizice	11
Z pamětí S. Kosprda	13
Autorské večery – A. Lustig	15
Rozhovor s Janou Štefanikovou	18
Dost bylo Máchy	21
Traumstadt na filmovém festivalu	24
ShineBean	26
Recepty	27
Knihovničky	28
Nekrolog za Ludvíka Kunderu	31
Výlety po stopách K. H. Máchy	33
Komiks – Vhrsti	34

<i>Literární příloha</i>	
Halina Lapiņa	39
Daniel Bohuslav	43
Dan Černý	46
Ivo Chmelař	49
Jana Mazurová	58
Rozhovor s V. Jiříkem	60

Program knihovny	61
Doporučujeme	62
Soutěž	62

Vážení a milí čtenáři,

Karel
František
Tománek

pomalu se nám blíží konec letošního roku, který byl ve znamení 200. výročí narození Karla Hynka Máchy. Ve spolupráci s městem Litoměřice připravila knihovna kromě jiných akcí i máchovský multimediální festival Litoměřický Tamtam, který jste si mohli užít ještě před prázdninami, v květnu. Snažili jsme se při jeho přípravě myslet nejen na dospěláky, ale i na jejich děti. V létě jsme s nimi putovali po máchovských hradech, děti je malovaly a my jim na oplátku na oddělení beletrie a naučném oddělení vytvořili dětské koutky: aby se nenudily, když si jejich rodiče vybírají tu opravdu, ale opravdu vážnou literaturu. Rodiny s dětmi u nás mohou také využít výhodnou nabídku „rodinných pasů“. Velmi nás potěšil váš zájem o sobotní výtvarné, hudební a relaxační dílny (workshopy pro rodiče s dětmi).

V příštím roce bychom s vámi byli rádi v ještě v užším kontaktu, například i přes Facebook. Chcete-li být pravidelně a s předstihem informováni o dění v knihovně, napište na sebe svou e-mailovou adresu na e-mail novinky-KHM@seznam.cz. Přeji vám klidný a veselý Nový rok za nás za všechny, které by potěšilo, kdyby knihovna byla skutečně vaší srdeční záležitostí.

Napište řediteli k.f.t@seznam.cz

Jako mladí jsme z Máchy žili,

říká akademický malíř JAN GRIMM (*1943 v Praze), který vlastní litoměřickou restauraci a hotel Salva Guarda. Od roku 1972 uspořádal řadu samostatných výstav v České republice a dalších evropských státech, účastnil se mnoha kolektivních výstav a získal několik ocenění v mezinárodních výtvarných soutěžích. Jeho občanské sdružení Salva Guarda letos iniciovalo instalaci kopie Myslbekovy sochy K. H. Máchy z pražského Petřína pod Mostnou horu v Litoměřicích.

Asi každému se při vyslovení vašeho příjmení vybaví němečtí autoři pohádek... Máte s nimi skutečně něco společného?

Ve „stromu“ rodu Grimmů jsem ze strany mého dědy, který žil už v Čechách. Otec slavných pohádkářů, bratří Grimmů – byli tři, dva z nich psali – byl bratranec tohoto mého dědy. Jeden současný Grimm v Německu, který se o „strom“ rodu stará, si mě dokonce našel. Já ovšem svou kariéru nestavím na pohádkách.

Jste rozeným Litoměřičákem?

Jsem rozený Pražák, křtěný Vltavou v roce 1943, a v Praze jsem žil až do roku 1995. I když můj otec po osvobození v roce 1945 působil jako ředitel výzkumného statku na Kamýku, kde jsme bydleli až do roku 1948. Otec tu měl spoustu přátel a často jsme sem jezdili.

V Litoměřicích jste známý jako restaurátor a hoteliér, přestože jste tento obor nevystudoval...

Jsem akademický malíř, studoval jsem na pražské Akademii výtvarných umění. Mým učitelem byl profesor Jiroudek, člen Skupiny 42, figurální malíř i krajinář. Jeho učitelem byl postimpresionista, profesor Willi Nowak. Jiroudek miloval České středohoří, a když jsme na začátku školního roku mívali plenéry, jezdili jsme sem malovat. Středohoří malovalo hodně malířů, nejznámějším z nich byl asi Emil Filla, moderní malíř, který šel s dobou, kubismem konče. Za války byl zavřený v koncentračním táboře, pak se uchýlil do Českého středohoří a maloval ho do konce života. Asi chtěl po té hrůze dát sobě i českému národu českou krajinu... Když jsem byl ve třetím ročníku, přišla na akademii moje budoucí žena, která je z Litoměřic a je dcerou malíře Václava Aloise Šrůtky. Do středohoří jsme začali jezdit spolu a malovali tu. Roku 1970 jsem v hospodě na Hlinné koupil stodolu, kterou jsme rekonstruovali na chalupu a kterou máme doteď. Jak jste se jako malíř uživil za socialismu a později?

Prodával jsem obrazy, dělal sgrafita, malby do interiérů, zakázky v architektuře – např. mozaiky v pražském metru: na stanici Skalka mám mozaiku s motýly a vážkami, kterou jsem dokončil v roce 1992. Vystavoval jsem v Čechách i v cizině. V letech 1994–1995 jsem učil na soukromé umělecké postgraduální škole, ale rok mi úplně stačil. Nechtěl jsem věřit, jak je degradovaná kulturní vzdělanost mladých lidí: když jsem jim přinesl Alše nebo Ladu, vůbec je neznali. Maluji doteď a je velmi příjemné, že na umění nejsem finančně závislý.

Zabýváte se ve své malířské tvorbě krajinou jako váš učitel Jiroudek?

Ke krajině se rád vracím, ale dělám převážně figurální tvorbu, divadelní, cirkusové náměty. Vždy jsem chtěl malovat figury v pohybu, které v sobě mají dynamičnost. Jsou to často ženy, čísnice.

Ovlivňovali jste se se ženou navzájem?

Byli jsme spolu často, ale každý jsme měli svůj ateliér. O malování jsme spolu mluvili, ovšem každý jsme si vytvořili svůj malířský rukopis. I když námětově se někdy potkáváme. Žena ale častěji maluje přírodu, intimnější motivy, figurální věci velice málo.

Kromě malování se aktivně věnujete jazzu...

Jazz miluji. V 90. letech jsem začal hrát na kontrabas s místním Veteran Jazz Bandem. V Salva Guardě pořádáme pravidelné hudební večery, kam si zveme hosty. Vystupoval s námi třeba saxofonista Štěpán Markovič nebo na banjo Ivan Mládek.

Jak jste přišli k Salva Guardě?

Trávili jsme každý rok prázdniny na Hlinné a jezdili kolem tohoto překrásného baráku na litoměřickém náměstí, na kterém tři roky visela cedule, že je na prodej. Tak jsme se jednou zastavili a domluvili se, že bychom si ho chtěli prohlédnout. Od 50. let tu fungovalo družstvo Vкус Teplice, prodávaly se tu koberce a záclony, nahoře se šilo. Okamžitě jsem věděl, že ho bere-me a jak to tu bude vypadat.

Jak dlouho trvalo, než jste dům upravili na restauraci a hotel?

V září 1995 jsme dům koupili a na Silvestra už jsme otevírali restauraci...

Tenkrát to šlo úžasně rychle a dobře. Pak jsme na několik etap pokračovali na rekonstrukci pokojů. Udělali jsme si půjčky, tenkrát byly úroky na 13–18 procentech. Někdy to bylo o život, ale přežili jsme to a jsme bez dluhů.

Vaše restaurace má styl, ale je asi pro movitější zákazníky...

Mezi lidmi v Litoměřicích se to dosud traduje, ale když se podíváte do jídelního lístku, je to stejné nebo i levnější než v jiných místních podnicích. Možná je to tím, jak vypadá interiér, který má svou atmosféru. Jsou tu obrazy, ale to je logické, protože máme v rodině tři generace malířů... Co se týče hotelu, spolupracujeme s českými i zahraničními cestovními kancelářemi. Záhy jsme založili o. s. Salva Guarda, abychom

mohli provozovat kulturu. Pořádáme hudební večery, výstavy a Litoměřičani sem za kulturou chodí.

Omezovali vás ve využití Salva Guardy památkáři?

Dům je chráněnou památkou, ale my jsme jako umělci samozřejmě rádi za všechno historické, co se tu objeví. Původně šlo o dva gotické domy, v 16. století byly přestavěny na tuto podobu. Sgrafita pod omítkou se odhalovala teprve v 50. letech, my jsme je rekonstruovali v roce 2002.

Co pro vás znamenají Litoměřice a České středohoří, kam jste se přestěhoval z Prahy?

Je tu úžasná romanticko-dramatická krajina a město samotné je skvost: je tu dvanáct kostelů, stavělo tu spoustu vý-

borných architektů. Přesto je město pořád trochu opomíjené. Když za mnou na chalupu jezdili lidé z Prahy nebo ze zahraničí, byli vždy nesmírně překvapení, jak jsou Litoměřice krásné. A to ještě pořád není příliš v povědomí. Sever Čech bez výjimky lidé stále spojují s chemií a špatným ovzduším.

Vaše občanské sdružení letos iniciovalo instalaci kopie Myslbekovy sochy pod Mostnou horu v Litoměřicích. Jak jste se dostal k Máchovi?

Od roku 1998 jsme vždy poslední víkend v květnu v Salva Guardě organizovali máchovská setkání s Klubem českých spisovatelů. Jednalo se o kulaté stoly k odkazu Máchy v současné kultuře a literatuře. Čeští spisovatelé a literární vědci jako Alexandr Koenigsmark, Arnošt Lustig, Radko Pytlík nebo Pavel Vašák si sem zvali spisovatele a odborníky z Čech i Evropy. Na jednom takovém setkání jsem se před deseti lety dozvěděl, že socha Máchy od Myslbeka na Petříně byla původně dělaná do Litoměřic. Za existencí Myslbekovy sochy stojí spolek Svatobor, jehož členy byli např. Alois Jirásek, J. V. Rais nebo F. L. Čelakovský. Když poprvé zhlédli návrh Myslbekova Máchy, domluvili se na tom, že je socha velice zdařilá a měla by zůstat v Praze. Zároveň se ale dohodli, že udělají ještě jeden odlitek, který přeci jen půjde do Litoměřic. Do toho ovšem přišla válka a odlévaly se kanony, ne sochy... Leželo mi to v hlavě, a protože je tento rok dvousetleté výročí od narození Máchy a Myslbek sochu odhalil před sto lety, napadlo mě, že je nejvyšší čas splnit historickou výzvu. Svatobor

K. H. Mácha. Kresba © Jan Grimm, 2010

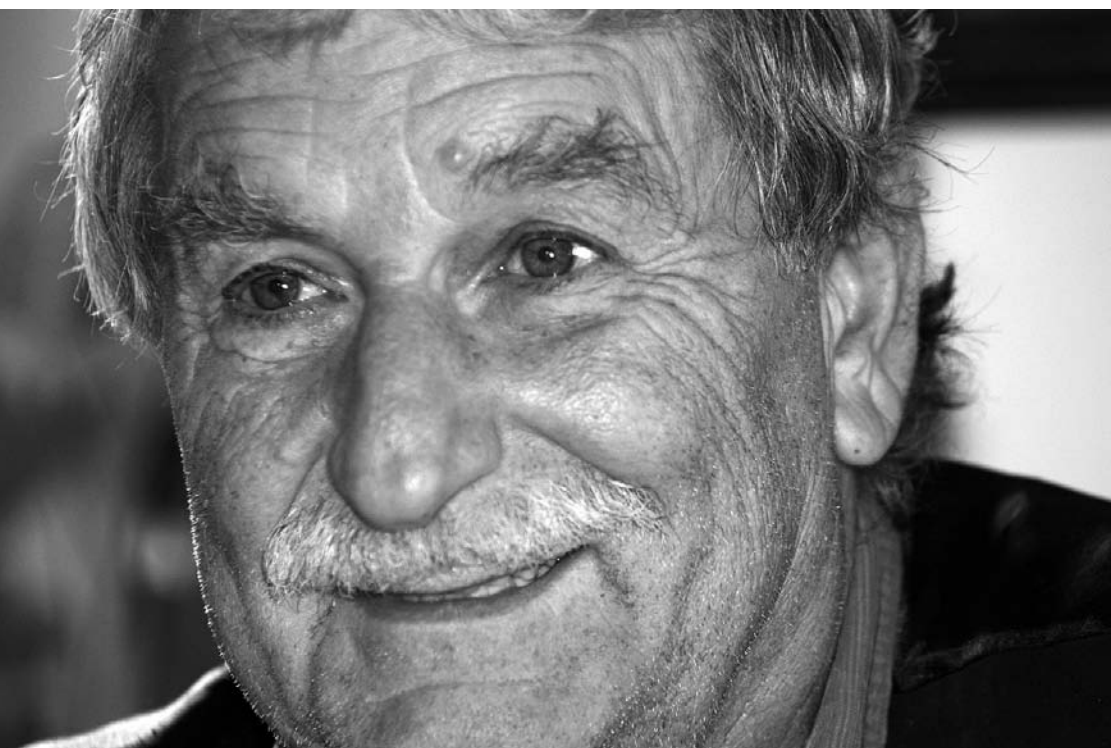
dosud existuje, a to při Akademii věd. Jeho současní členové mi poslali spoustu podkladů a dobové výtisky novin.

Co pro vás znamená Mácha osobně?

My jsme jako mladí z Máchy žili. Chodili jsme se k němu na Petřín líbat, u jeho sochy se konaly na prvního máje majálesy uměleckých škol. Chtěl bych, aby se u litoměřické sochy každoročně konala literární setkání. V Litoměřicích je spousta středních škol, bylo by fajn, kdyby je socha inspirovala k tomu, aby u ní začaly organizovat majálesy. Myslím si, že je to potřeba, protože Mácha je dnes opomíjený.

Chtěli byste si přečíst profil nějaké osobnosti spjaté s Litoměřicemi? Napište nám svůj tip na e-mailovou adresu karel.khm@seznam.cz.

Jan Grimm. Foto © KFT

Přečtete si tipy starého vlčáka Bookowskiho, jakými novinkami z fondu knihovny si ukrátit čas za dlouhých zimních večerů.

Beletrie

Tereza Brdečková

Alhambra

Euromedia Group – Odeon 2010

Alhambra je středověký komplex paláců v jižním Španělsku – místo, na něž se chtěla jedna z ústředních postav románu, Gabriel Kočka, podívat. Je to také jméno ateliéru, v němž pracoval, a kina, které založila v těch samých prostorách jeho dcera. A v neposlední řadě je Alhambra slepá mapa, kterou si každý čtenář musí dokreslit sám, a to ve stejnojmenném románu, jenž přináší portrét rodiny přes tři generace, od sklonku habsburského mocnářství po současnost.

Za titulní hrdinkou Julií, která se pokouší provozovat v současné Praze plné multikin kino s nabídkou nehollywoodské produkce, i za jejím otcem, výtvarníkem a animátorem Gabrielem, trochu tušíme samu autorku a jejího otce, scenáristu Jiřího Brdečku (mj. *Limonádový Joe* a *Adéla ještě nevečeřela*). Gabrielův spolupracovník Václav Legát pak nejen kocouřím obličejem odpovídá Jiřímu Trnkovi. I kulisy jsou do značné míry reálné – Trnkovo studio loutkového filmu sídlilo skutečně v Bartolomějské ulici a dnes je na jeho místě klubové kino. Nejmenuje se však Alhambra, ale Ponrepo.

Vladimir Sorokin

Den opričníka

Pistorius&Olšanská 2009

S velmi silnou a naléhavou vizí budoucího uspořádání Ruska překvapil Vladimir Sorokin v příběhu o jednom dni ve službě „opričníka“. Román se odehrává ve 20. letech 21. století v Rusku, v němž znovu vládne car a jeho obávána garda. Nahlížíme do zcela nové civilizační epochy, postavené opět, jako před staletími, na krutovládě absolutního vládce a jeho krvavých katanů. Román byl vydán již v jedenácti evropských zemích

Vladimir Sorokin (1955) byl v Rusku žalován pro pornografii, jeho knihy naházeli v Moskvě před Velkým divadlem do obří záchodové mísy. Svou tvorbou tak pokračuje v životě na hraně. Patřil totiž v osmdesátých letech k postbrežněvovským literárním disidentům a publikovat začal nejprve v zahraničí. Česky mu kromě *Dne opričníka* vyšly jeho nejprekládanější román v dialogích *Fronta* (2003) a nyní v novém vydání prvotina z roku 1983 *Tricátá Marinina láska*, pro jejíž erotickou otevřenost je autor srovnáván s Henrym Millerem či Vladimírem Nabokovem.

Den opričníka přeložil Libor Dvořák. Utopicky laděný příběh se stal i v Čechách senzací a kniha byla nominována na cenu Magnesia Litera.

Naučné oddělení

Ivan Klíma

Moje šílené století 1–2

Academia 2009–2010

Prozaik Ivan Klíma se po řadě povídkových knih, románů a divadelních her rozhodl sepsat paměti – a v nich mimo jiné vysvětlit, proč jako mladý vstoupil do KSČ a věřil komunistickému učení. Po vydání prvního dílu pamětí *Moje šílené století* dostal autor dle svých slov takové množství čtenářských reakcí, jaké nevyvolal žádný z jeho románů. V anketě Lidových novin o knihu roku 2009 obsadil druhé místo. „*Líčení doby normalizace a nalézání vnitřní svobody v jednání vlastním i ve spoluúčasti přátel se sice čtenářům dostalo už v několika dílech Klímových spisovatelských současníků, ale i tak stojí za to. Je možná méně osobní i intimní než Vaculík ve svých deníkových románech, jistě i méně sebestředné než knihy Pavla Kohouta, ale jeho zúčastněný nadhled skvěle vystihuje, jak je možné za pomoci rodiny a okruhu přátel plnohodnotně žít v podmínkách, které mnohé lidi přinutily k přežívání.*“ (Lukáš Rychetský, A2) Ivan Klíma (1931) studoval na Vysoké škole politických a hospodářských věd, po prvním semestru však přestoupil na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy. Zde absolvoval na oboru Český jazyk a literatura roku 1956 práci o Karlu Čapkově. Stal se redaktorem týdeníku Květy, od roku 1959 byl redaktorem nakladatelství Československý spisovatel. Později pracoval v Literárních novinách, resp. Literárních

listech a Listech – vždy až do jejich zániku. Byl členem Ústředního výboru Svazu československých spisovatelů. Od podzimu 1969 přednášel šest měsíců jako hostující profesor na univerzitě v Michiganu v USA. Ale kvůli lásce k vlasti i kvůli tomu, že nerozuměl problémům, které měla Amerika, se vrátil do Československa. V 70. a 80. letech byl nucen publikovat v samizdatu a v zahraničí, zkusil si různá zaměstnání, po většinu času byl však spisovatelem z povolání. Roku 1989 byl Ivan Klíma spoluzakladatelem Obce spisovatelů a v letech 1990–1993 předsedou Českého centra Mezinárodního PEN Klubu. Ivan Klíma je (mimo jiné) laureátem Ceny Franze Kafky (2002) či Ceny Karla Čapka (2010), od bývalého prezidenta Václava Havla obdržel medaili Za zásluhy.

Knihy *Moje šílené století* obsahuje i úryvky z Klímových deníků, mj. z roku 1970: „*Čekal jsem před Mánesem na tramvaj. Na chodníku seděli dva mladíci a dvě dívky. Všichni byli v džínsech, na nohou tenisky, mladíci byli zarostlí jako lesní muži. Jeden z nich se zvedl a přistoupil ke mně. On: Příteli, jaké jsou vaše problémy? Já: Nejede mi tramvaj. On: Jiné problémy nemáte? Já: Teď zrovna ne. On: Podivné. Vy netrpíte? Já: Ne víc než všichni ostatní. On: V tom případě vám nemůžu pomoci. Čekejte dál na tramvaj. Možná už nikdy nepřijede.*“ Málo se ví, že za normalizace bylo Klímovým jediným oficiálním dílem v tuzemsku (jinak vydával v zahraničí – to mu komunisté dovolili – a v disentu) psaní scénářů ke *Krtečkovi* Zdeňka Milera, který byl jeho sousedem a přítelem. Nakladatelství Academia chystá

projekt Klímových spisů v jeho vlastní režii, rozvržené asi do šestnácti svazků. Má obsahovat první prozaickou knihu *Bezvadný den*, reportáž *Mezi třemi hranicemi*, nejnovější čapkovskou monografii, esej o Franzi Kafkovi a další práce a romány.

Michal Holec a Richard Pokorný
Jeskyně Ústeckého kraje
Univerzita J. E. Purkyně 2009

Autory nedávno vydané publikace jsou dva různě profilovaní odborníci. Zatímco M. Holec se věnuje převážně ekologii živočichů, R. Pokorný je geolog a speleolog. Kniha je o jeskyních, jejich rozdělení, vzniku atd. Hovoří se zde třeba o ventarolách, což jsou výduchy teplého vzduchu v zimě, což se třeba dá pozorovat na Borči nedaleko Lovosic, nebo o Radobýlu, kde se autorům podařilo nad jeskyní ze spráší, čtvrtohorních navátých hlín, získat kostičky čtvrtohorních obratlovců. Kniha vznikla na Fakultě životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, kde autoři od roku 2007 do roku 2009 řešili poměrně rozsáhlý projekt pro ministerstvo životního prostředí, zabývající se arachnocekozami těchto jeskyní (jací pavouci žijí v ústeckých jeskyních). Holec s Pokorným mohli kromě z vlastních průzkumů čerpat i z literatury. Existuje poměrně hodně starých článků psaných německy, zpravidla ještě švabachem, z devatenáctého až počátku dvacátého století s popisy členů takzvaných „exkurzních klubů“, organizací, které se snažily dostat lidi ven do přírody, a to

i do jeskyní. Od 80. let minulého století se rozvíjelo jeskynářství na Děčínsku a s ním vznikala i další literatura k tématu.

Dětské oddělení

Arnošt Goldflam
Tatínek 002
Andrej Šťastný 2006 (1. vydání)

V kalendáři *Celé Česko čte dětem* pózoval Arnošt Goldflam v rytířském brnění, sledován svou ženou a dětmi. Unikátní kalendář vznikl dlouhých osmácti měsíců a podílelo se na něm dvánáct osobností ze světa kultury, vědy a sportu. Divadelní režisér, herec, pedagog a spisovatel zde znázorňuje neohroženého tatínka, hrdinu svých pohádkových knih *Tatínek není k zahazení* a *Tatínek 002*. Pod snímkem v kalendáři nechybí úryvek jedné z Goldflamových pohádek: „*V drakově břiše si tatínek nasadil potápěčské brýle, aby dobře viděl, spustil tu motorovou pílu a rozřízl drakovi břicho. (...) Ještě rozřízl tomu drakovi žaludek a všechny ty krasavice vylezly a tatínkovi děkovaly. (...) Krasavice se vrhly na tatínka a že mu nabízejí, že by si ho vzaly za manžela nebo mu aspoň věnovaly svou lásku a tak. Ale tatínek nechtěl a jen se díval, kde je ta poslední, ta nejkrásnější. (...) Ona totiž ta krasavice, co si tehdy ten tatínek vzal, to je teďka tvoje maminka. A ty seš jejich dítě!*“

Okouzující a hravé pohádky Goldflam vydal pod vlivem relativně pozdního otcovství. V rozhovoru pro Radiožurnál před necelým rokem komentoval

svůj přesun do oboru dětské literatury následovně: „*První knížku, Tatínek není k zahazení, jsem napsal pro kluka, když měl asi čtyři roky. Vycházela z příběhu, který jsem si kdysi vymýšlel pro svou nyní dospělou dceru Sylvu. Ona se tomu smála a já si říkal, že jsem starý otec a dlouho bych tomu klukovi nemusel vydržet. A abych mu něco nechal, tak jsem si vymyslel ty první pohádky. Když se narodila holka, která má dnes dva a půl, tak jsem chtěl, aby taky něco měla, proto jsem jí napsal další knížku, Tatínek 002.*“

Za knihu *Tatínek není k zahazení* obdržel Goldflam v roce 2005 ocenění Magnesie Litera v kategorii Literatura pro děti a mládež. A když jeho syn Otto Antonín nedávno povyrosl do školního věku, přitvrdil a napsal pro děti hororový příběh *Standa a dům hrůzy*.

Josef Hiršal, Petr Nikl
Hiršalův skicák
Meander 2009

Výbor z Hiršalova básnického díla pro děti s kouzelnými ilustracemi „hračičky“ Petra Nikla. „*Stromy žlutnou. V srdíčku je smutně. / Nebe je jak zamazaná sukně. // Sedě hejno ptáků odlétá. / Kam? Nu přece k slunci, do světa...*“ (Podzimní). „*Každý rodič by měl produkci nakladatelství Meander, které vydává dětské knihy, před dětmi schovat. Až do chvíle, kdy se děti stanou dospělými a budou mít vlastní děti. A budou před nimi své knižní poklady schovávat. A stále dokola,*“ napsal Salomon Práva.

Hudební oddělení

Třešňák Band
Němý suflér
Galén 2010

Deska *Němý suflér* písničkáře, literáta a výtvarníka Vlastimila Třešňáka a jeho kapely navazuje na Třešňákovy předchozí opusy *Inventura* a *Skopolamin*. Bluesrockový křikloun, se oproti minulosti proměnil ze sólisty s akustickou kytarou a foukací harmonikou na vůdčí osobnost rockové skupiny. Vystupují zde kytaristé Jaromír Panáček a Jan Volný, bubeník Martin Rychta a jako hosté saxofonista Jan Štolba s violoncellistou Jaroslavem O. Nejezchlebou. V novinách se psalo, že *Němý suflér* je albem nejen textovým, ale i výrazně hudebním a inspirace tvrdým rockem ze šedesátých let se ničím nemaskuje: „*Maximálně jednoduché kytarové riffy, stylová foukací harmonika, poctivý bluesrockový základ a šeptavě vychlastaný hlas. Na Němém Suflérově neuslyšíte žádné zvukové kejkle, jen hudbu, která se dá natočit ve sklepe naživo.*“ (Stanislav Dvořák, Právo) Třešňákovy písně byly vždy vnímány především skrze text. A v tom se jejich autor nezměnil. Jde o někdy syrové či naopak poetické záznamy lidské každodennosti, kterými sem tam prosákne bolestná minulost, jako třeba v písni *9. listopad A. D.* o nacistické „křišťálové noci“. Třešňák tak pokračuje cestou svého nejúspěšnějšího a možná vůbec nejdůležitějšího alba českého folku 70. let *Zeměměřič*. Mimochodem, tato deska nedávno zno-

vu vyšla v rozšířené dvojdiskové verzi, doplněné o řadu písní, jež na původním albu nebyly.

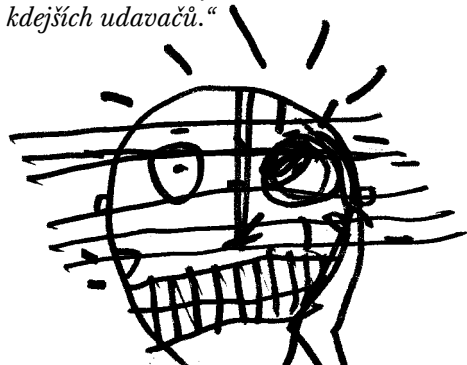
Vlastimil Třešňák (* 26. 4. 1950), jeden z nejvýraznějších výhonků někdejšího legendárního písničkářského sdružení Šafrán, podepsal Chartu 77, následovaly policejní represe spojené s fyzickým mučením při výsleších a v roce 1982 vynucený odchod do Švédska. Se švédským pasem v kapse se pak potuloval po západní Evropě i Spojených státech, maloval, psal, zpíval, vydával desky a pořád bylo na benzin i na jídlo. V Třešňákových románech, které vyšly po roce 1989, nelze přehlédnout neutuchající zájem o veřejné dění, politiku a stav společnosti. Vzestup xenofobních a militantních tendencí v Česku popsal v knížce *Domácí hosté*, neochotu srovnat účet s minulostí v publikaci *Melouch*. Rozruch vzbudily i jeho odpovědi z Večerníku Praha v roce 2004, kde svoji celoživotní zkušenost s Čechy jako národem srbů zdůvodnil první volbou prezidenta Václava Klause, který si „*třeše ruku s komunistou, jen aby mu dal hlas*“. Anebo vysvětlení, proč nebyl zahrát při loučení s funkcí prezidentovi a letitému příteli Václavu Havlovi v Národním divadle. „*Mezi účinkujícími v Národním bylo minimálně třicet někdejších udavačů.*“

Bobby McFerrin
Vocabularies
Universal 2010

Mc Ferrin, který si prošel jazzem, world music i klasikou, na *Vocabularies* poprvé všechno systematicky shrnuje v jeden tvar. Zdánlivě nespojitelné světy improvizace a klasického přístupu se spojily a přinesly šťavnaté plody. S pomocí skladatele a aranžéra Rogera Treece a padesáti zpěváků, mezi nimiž jsou lidi z opery, jazzu, rocku i soulu (Lisa Fischer, Janis Siegel, Luciana Souza), si McFerrin pohrává se svými improvizacemi, které si zaznamenával několik let. Treece a McFerrin je nově zapojili do bohatě prokomponovaných mnohaminutových skladeb a jako supermoderní Mozarti suverénně proplovají náladami – tu klasika, tu Afrika. V popředí je lidský hlas (ale nejen McFerrinův, na této desce dává až neobvyklý prostor hostům), v pozadí pracují nenápadné syntetizátory a perkuse.

Půjčili jste si některou z novinek, které doporučuje Bookowski? Zaujala vás, nebo se vám naopak nelíbila? Napište nám na e-mail karel.khm@seznam.cz. Stejně tak nám napište, pokud vás zaujal jiný titul. Krátké čtenářské recenze otiskneme a odměníme knižními cenami!

Oddělení akvizice

Slovo „akvizice“ v podstatě znamená „získat novou věc“ a dá se aplikovat na mnoho oblastí. Ve spojení s knihovnou je samozřejmě spojeno se získáváním nových knih, neboli jak my říkáme „nových přírůstků.“

Provádět kvalitní akvizici je poměrně náročná činnost. V první řadě musí akvizitér přihlížet tzv. profilaci fondu – což znamená, že něco jiného preferuje při nákupu nových knih akvizitér ve vědecké knihovně, něco jiného v univerzální městské knihovně. Akvizitér se rovněž musí orientovat na knižním trhu, což není v dnešní době při existujícím počtu přes 4 000 naklada-

telství pouze v naší republice snadné. Mezi nadměrným množstvím distribučních společností existuje ostrý konkurenční boj a akvizitér je téměř zahlcován nabídkami v podobě e-mailů, tištěných nabídek a katalogů i zástupci distribučních firem osobně.

V naší knihovně je oddělení akvizice velmi úzce spojeno s oddělením katalogizace, kde se knihy zpracovávají

Eva Štíbrová. Foto © KFT

podle přísných knihovnických pravidel do počítače tak, aby byl vytvořen záznam, který pracovníkům knihovny i čtenářům umožní žádaný titul snadno vyhledat v on-line katalogu knihovny i prezenčně. Od loňského roku mohou uživatelé nalézt nové nejzajímavější tituly na webu knihovny v rubrice Nové knihy (www.knihovnalitomerice.cz/nove-knihy), jejich krátké recenze i v rubrice Novinky v tomto bulletinu.

Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích nakupuje nové knihy i pro městské knihovny v Úštěku, Budyni nad Ohří a Terezíně.

Oddělení akvizice vede Bc. Eva Štíbrová, které Mácha položil několik otázek. Jak dlouho na oddělení pracujete? Musíte všechnu práci zvládnout sama?

Na oddělení pracuji už 8 let. Doposud jsme zde spolupracovaly se Zorou Čuchalovou, od září ji nahradila kolegyně, která se vrátila po mateřské dovolené. Podle čeho vybíráte knihy do fondu knihovny?

Pro nás bylo při výběru knih vždy primární hledisko skladby čtenářů. Při mém studiu Vyšší odborné školy informatiky a managementu v Praze jsem zpracovávala diplomovou práci zaměřenou na služby naší knihovny, přičemž jsem se pochopitelně ptala čtenářů, jak jsou spokojeni se skladbou knihovního fondu. Apelovali především na větší dostupnost odborné literatury z oblasti psychologie, lékařství a esoteriky, na což jsme se následně při nákupu zaměřili.

Stejně důležitým hlediskem je pro nás i výše rabatu, který nám nabídne doda-

vatel knih. Při snižujícím se finančním rozpočtu je to pro akvizitéra dost podstatný fakt. Bývaly doby, kdy se „žhavé“ tituly nakupovaly po osmi výtiscích a čtenáři se k nim dostali mnohem rychleji než dnes, kdy mohu koupit žádaný titul po jednom, maximálně po dvou výtiscích, tudíž jsou na něj pak rezervace i půl roku. To mě osobně mrzí, ale bohužel, taková je doba.

Setkáváte se ještě dnes s výtkami k vašemu výběru?

I když se maximálně snažíme, nikdy nemůžeme obsáhnout všechny poptávané tituly, vyjít vstříc všem. V naší knihovně jsou například na oddělení beletrie žádány autorky jako Danielle Steelová, Barbara Cartlandová, Vlasta Pittnerová a další, písíci tzv. „romány pro ženy“. Někdo je z každého takového nového titulu nadšen, někdo to považuje za zbytečné plýtvání penězi. Je to pohled opravdu subjektivní.

Nedávno mě zastavil dlouholetý čtenář a chválil mě za nákup knih. Moc se mu líbila např. *Slepoty* Josého Saramaga. Byla jsem velmi potěšena až do chvíle, kdy jsem se náhodou zastavila na oddělení beletrie, a tam stál u novinek nějaký pán a hrdal si pod vousy: „*No kdo to tady nakupuje takový blbosti?*“ Otočila jsem se na patě a rychle se odplížila. Na této příhodě sami vidíte, že pozice akvizitéra není snadná. Je to ovšem práce zajímavá a pestrá – jako celý svět kolem knih.

Máte tipy na nákup nových knih? Napište Evě Štíbrové na e-mail katalog@knihovnalitomerice.cz.

Pořád se něco dělo

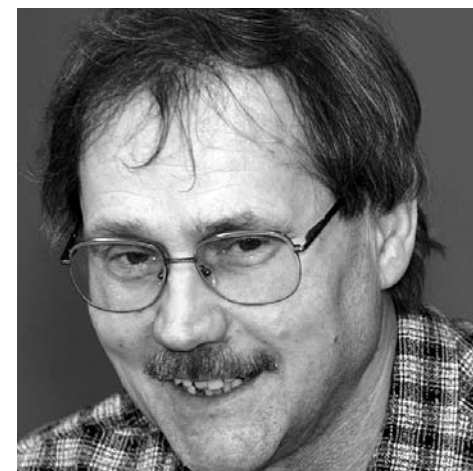
STANISLAV KOSPRD (*1949 v Lovosicích) začal v Knihovně K. H. Máchy pracovat v roce 1981 původně jako řidič „bibliobusu“, čili knihovny v autobusu, zajíždějící do malých obcí, pak přesedlal na práci údržbáře. V roce 2009 odešel do důchodu a sepsal paměti, v nichž vzpomíná na svá léta s knihovnou. O vzpomínky na bibliobus a porevoluční kvas v knihovně se podělíme s vámi!

Stanislav Kosprd

Po několika měsících provozu nás kontaktovala Česká televize, že prý se dozvěděla o našem bibliobusu, a požádala nás o jeho zapůjčení na jeden den pro natáčení nějakého televizního pořadu. Neměli jsme tušení, o co se jedná, pouze nám řekli, kdy a kam máme přijet. Vedení knihovny rozhodlo, že se tohoto natáčení zúčastníme, i když já jsem z toho moc velkou radost neměl. V určený den jsme tedy ráno vyjeli do obce Mořina u Berouna a okolo deváté byli na místě. Tam už na nás čekali lidé z televize a vysvětlili nám, kde se bude natáčet. Když jsem se dozvěděl, že by to měl být místní kameolom, kam jezdí jen těžké nákladní vozy, chtěl jsem to okamžitě odmítnout, protože jsem měl obavu, abych tam náš nový autobus hned nepoško-

dil. Vedení ovšem rozhodlo, že tam pojedeme, tak jsem pouze upozornil, že je to na jeho zodpovědnost. Mé tušení se bohužel vyplnilo.

Stanislav Kosprd. Foto © KFT

Jednalo se o natáčení hudebního pořadu se zpěvačkou Petrou Janů a hercem Karlem Heřmánkem s názvem *Láska na inzerát*. Natáčení trvalo skoro celý den. Stále byly nějaké problémy, pořád se na něco čekalo, např. skoro tři hodiny na to, až přivezou z tamního JZD pět dospělých krav, které také byly součástí natáčení tohoto pořadu, a jelikož po vyložení z nákladního auta byly kravičky velice nervózní, čemuž jsem se vůbec nedivil, měl celý televizní štáb hodně starostí všechno uhlídat. I já jsem měl velkou obavu, aby mi ta našťvaná zvířata nepoškodila autobus, protože se stále pohybovala v těsné blízkosti, takže jsem měl pořád nervy na pochodu.

Mým úkolem bylo dostat pojízdnou knihovnu k veliké skále, odkud jsem pak měl co nejrychleji odjíždět. Jenomže vzhledem k terénu, kde bylo plno velkých kamenů a nerovností, to vůbec nebylo snadné. Stále musel někdo kontrolovat spodek autobusu, abych o některý z kamenů nezavadil, ale nakonec se stejně stalo to, co jsem předpokládal: při jednom z posledních pokusů o vyjetí z toho šíleného terénu jsem si samozřejmě poškodil spodek karoserie. Sice se mi omlouvali všichni včetně pana režiséra, ovšem já jsem byl tak našťvaný, že jsem v podstatě nikoho ani nevnímal. Pak jsem si ale řekl, že s tím stejně nic nenadělám, a tím pro mě tento „krásný“ den skončil, a jelo se domů... Po těchto neuvěřitelných „radovánkách“ jsem oznámil nadřizeným, že už nic podobného nechci absolvovat, nehledě k tomu, že tento blázeň, který trval v podstatě celý den, měl nakonec

pro nás takový výsledek, že naše pojízdná knihovna účinkovala v hudebním pořadu necelé dvě minuty, a přitom celý pořad trval skoro čtyřicet pět minut. Pak uplynulo několik měsíců a s Českou televizí jsme měli ještě jedno natáčení. Opět jsem netušil, co nás čeká. Nakonec se však jednalo jen o krátký šot pro tehdejší *Aktuality*, kdy přijel ústecký redaktor České televize Jan Stuchlík (který tam mimochodem pracuje dodnes) s kameramanem a natáčeli pojízdnou knihovnu přímo v akci na jedné z našich tras, takže tam už žádný problém nebyl...

Po roce 1989 se děly velice zvláštní věci, které by dříve ani ve snu nikoho nenapadly. V této porevoluční době byla snaha některých podnikatelů kombinovat různé činnosti, např. když někteří lidé začínali s podnikáním, tak ve svých prodejnách nabízeli i zboží, které bylo úplně jiného charakteru než zboží pro tuto prodejnu určené, a dokonce i v tehdy ještě Okresní knihovně K. H. Máchy přišel někdo s nápadem rozšířit službu čtenářům o prodej textilního zboží, a proto mi bylo nabídnuto, abych některé toto zboží nabízel i čtenářům pojízdné knihovny. Zdálo se mi to velice podivné, ale nakonec jsem souhlasil s tím, že to zkusím, takže kromě půjčování knih jsem čtenářům nabízel různá trička, pyžama, noční košile a jiné textilní zboží. Ku podivu měla tato novinka u čtenářů docela úspěch, ale po pár měsících nabídka tohoto zboží značně klesla a posléze úplně skončila. Z dnešního pohledu mi přijde neuvěřitelné, co všechno se v té polistopadové euforii dělalo...

Sranda, někdy až příliš mrazivá

Knihovnice HANA PROCHÁZKOVÁ se ohlíží za autorským večerem se spisovatelem ARNOŠTEM LUSTIGEM, který pořádala Knihovna K. H. Máchy na jaře tohoto roku.

Hana Procházková

Mít možnost potkat a vyzpovídat někoho, kdo byl třikrát v úzkém výběru na Nobelovu cenu za literaturu, to je nabídka, která se neodmítá. Když se tedy naskytla možnost připravit příjemný večer s panem spisovatelem s velkým „S“, Arnoštem Lustigem, neváhali jsme. Přípravy na jedno večerní setkání trvaly vlastně skoro celý rok. Byly to takové vzájemné námluvy. Nebylo vůbec jednoduché dobyt termíny nabitý diář pana Lustiga.

Není divu, Arnošt Lustig je světově známým a uznávaným českým spisovatelem. Spisovatelským řemeslem, jak on sám říká, se živí již více než padesát let. Ale není to jeho jediná aktivita. Je také velmi aktivním glosátorem společensko-kulturního podnebí v naší zemi. I přes velké zdravotní problémy se aktivně zapojuje do mnoha kulturních akcí, je možné ho potkat na mnoha autogramiádách, nebojí se prodávat knihy svých kolegů v knihkupectví a zvyšovat tak zájem o četbu. Výčet jeho aktivit a počínů, ať současných, nebo těch minulých, je velký: namátkou li-

terární díla s tématem židovské otázky – *Modlitba za Kateřinu Horowitzovou*, *Démanty noci*, *Transport z ráje*, *Dita Saxová*. Bylo by ale velkou chybou říci, že Lustig píše pouze o Židech a jejich cestě dějinami. Nesmíme zapomenout na knihy vzpomínek na kamaráda z mládí Otu Pavla. V neposlední řadě i na jednu z nejnovějších knih *Případ Marie Navarové*, která se týká období heydrichiády.

Kde bere pan Lustig tolik energie? To opravdu nevím, ale možná právě z takových setkání, jako bylo to naše. Poté, co se do čtenářských kuloárů roznese zpráva o besedě, nastal doslova poprask. Zájem vysoce převyšoval kapacitu sálu, kde se měla beseda uskutečnit. Hledali jsme tedy jiné, větší prostory. Pomocnou ruku nám podal pan Grimm, který vyčlenil prostor v hotelu a restauraci Salva Guardě. Okolnost to byla velmi šťastná, neboť se pan Lustig s rodinou Grimmovou přátelí již dlouhá léta a je velkým příznivcem zdejšího kulinářského umění. Jak se setkání přibližovalo, rostlo naše očekávání

Arnošt Lustig. Foto © KFT

a těšení. To bylo myslím vzájemné, neboť i pan Lustig v Litoměřicích několikrát pobýval, ať už delší, nebo kratší čas, má zde své přátele a osobní vztah k městu jistě dotváří i fakt, že zde s režisérem Brynychem natáčel film podle své novely *Transport z ráje*.

Sám sobě hnacím motorem

A bylo to tu: 24. března 2010, den našeho setkání. Jediné, co bylo třeba ještě učinit, byla doprava pana Lustiga do Litoměřic. Arnošt Lustig nejel sám. Společnost mu dělala paní Markéta Mališová, dáma známá nejen v literárních kruzích, ředitelka nadace Franze Kafky, velká přítelkyně pana Lustiga a znalkyně jeho díla, ale také jedna z těch, kdo jeho díla vydávají. Je častou konferenciérkou jeho besed a v případě nedostatku dotazů i jejich hnacím motorem. Tato alternativa ale není moc pravděpodobná, neboť pan Lustig je sám sobě hnacím motorem a při tom stíhá nabíjet pozitivní energií všechny přítomné napříč věkovým spektrem. Důkazem jeho snad nikdy nevyčerpatelné energie jsou i slova, která prone-

sl, když usedal do auta: „*Já, já mám přece celý život ještě před sebou... Tak jedem.*“ Máte-li to štěstí a spolecestující je moudrý vypravěč, není žádná cesta dost dlouhá. Celá cesta byla vlastně Arnoštův monolog, skládající se z vtipů, něžných historek kdo, kde, kdy a s kým, no prostě drby z Prahy. Monolog byl přerušován jen naším silným smíchem. Jak jsme se přibližovali k Litoměřicím, Arnoštova slova zvažněla. Míjeli jsme bohušovické nádraží, kde končily transportní vlaky do Terezína, a už na nás vykukovala věž terezínského kostela. Ač je pan Lustig povahy veselé, Terezín jako místo je zatíženo těžkými vzpomínkami na minulost všech, kteří tu prožili své válečné útrapy. Z Arnošta necítíte zatrpklost ani smutek, je se vším srovnán, život a čas obrousil jeho prožitky tak, aby mohly být uchovány někde hluboko v nitru a nezraňovaly, přesto je jejich výpovědní hodnota nezměněná. Jeho postoj k minulosti a Terezínu je jistě zapříčiněn i tím, že léta, která tu strávil, jsou pro člověka vlastně jedny z nejhezčích. Doba dospívání zahrnuje mnoho různorodých a důležitějších prožitků, které často

přebíjely vážnost situace v Terezíně. Dospívání vám pomůže být myšlenkami někde jinde.

Když jsme tak seděli v autě a poslouchali Arnošta a jeho barvitě vzpomínky, došlo mi, jak málo starostí vlastně máme. Většina obav, které ve shonu života pociťujeme, jsou titěrné a zanedbatelné. My, věčně uspěchaná generace, je ale cítíme mnohem větší. Je to především tím, že máme štěstí, a horší obavy, jako je strach o holý život, jsme nezažili.

Sranda večer

V mých pocitech byl příjezd do Litoměřic triumfální: cítila jsem, že přivážíme někoho výjimečného, někoho, kdo má stále co říct. Podle předchozích očekávání byl sál vybraný pro pořádání besedy plně obsazen. Jeho kapacita čítala devadesát míst, což bylo zcela nedostačující. Za dveřmi se tísnili další a další zájemci. Co se dalo dělat jiného, než zrušit uličky – výsledek našeho úsilí, místo pro sto dvacet lidí, bylo naprosté maximum. V sále byla doslova hlava na hlavě. Po krátkém úvodním slovu, které pronesl ředitel knihovny Karel F. Tománek, se otevřely dveře a vstoupil pan Lustig společně s paní Mališovou. Jako první se ujala slova právě paní Mališová, a i když to nebylo třeba, představila A. Lustiga v několika větách. Poté již nic nebránilo tomu, aby se slova ujal pan Lustig osobně. Část vyprávění by se dala s klidem označit jako přednáška o teorii literatury, o věčně se opakujících námětech literárních děl. Nesmíte si ale pod pojmem „přednáška“ představit suché

a strohé pojednání, to v Arnoštově podání opravdu není možné. Jeho vyprávění bylo úžasné, vtipné, barvitě, někdy vážné, nikdy však zatrpklé. Je ovšem nutno podotknout, že některé z jeho historek byly poněkud choulostivé. To je ale jeden ze základních znaků Arnoštova projevu: nikdy se nebojí nazývat věci pravými jmény.

A pak jsme si jen užívali. Sedíte, posloucháte někoho, kdo má za sebou velké životní výhry i prohry. Léta života prozářena sluncem a úspěchem. Doba setkávání se zajímavými lidmi, plná životních úspěchů ať už soukromých, či pracovních. Celé vyprávění bylo živelné, lidské a opravdové. Hodina takto příjemného povídání uběhla jako nic. Další fázi besedy byly dotazy. Bylo jich několik a pan Lustig na ně velmi poctivě a dlouze odpovídal. Když se náš večer pomalu blížil ke konci, přidal pan Lustig k dobru několik léty prověřených anekdot, jak jinak než s náplní židovství.

Závěrečnou částí byla autogramiáda spojená s prodejem knih. Před samotným zahájením autogramiády následoval pochopitelně mohutný a právem zasloužený potlesk. Pak už jen samé podpisy, poděkování, společné fotografie a dokonce došlo i na několik polibků. Co vlastně dodat k večeru, který byl bez chyby? Byl přesně takový, jaký ho Arnošt Lustig při prvním setkání sliboval. Pokud si dobře vzpomínám, jeho formulace byla „sranda večer“. A přesně tohle splnil do puntíku. Sranda to tedy byla, někdy možná až příliš mrazivá, ale přesně takový Arnoštův život je.

„Česká společnost zadupává v lidech sebevědomí,“

říká litoměřická cestovatelka a vystudovaná etnoložka JANA ŠTEFANIKOVÁ (*1971 v Teplicích). První část rozhovoru s ní jsme uvedli v minulém čísle bulletinu.

Srí Lanka, o níž jste vyprávěla loni v knihovně i letos v zimě v našem bulletinu, určitě nebyla první zemí, kterou jste navštívila. Patří ale k těm nejexotičtějším?

Leží sice prozatím nejdále, kde jsem doposud byla, ale těžko říct, zda je i nejexotičtější. Odlišnosti od reality České republiky lze najít vlastně v každé zemi. Navštívila jsem státy snad celé Evropy – zajímavé mi přišly hlavně balkánské země, dále země severní Afriky, Turecko a Jemen. Těsně před přednáškou v knihovně jsem se vrátila z Íránu. S přáteli se poslední dobou stácíme hlavně do Asie, klesají sem totiž ceny letenek. Osobně bych v budoucnu ráda navštívila státy v jihovýchodní Asii a Latinské Americe. Fascinují

mě země „dávných“ civilizací, země, v nichž se kloubí přírodní krásy s prvky civilizací. Kulturní krajina v dobrém slova smyslu.

Není v tak vzdálených a exotických zemích nebezpečno?

Západní metropole jako Paříž nebo Londýn mi přijdou daleko nebezpečnější než většina států Balkánu, četné asijské státy a země Orientu. Skutečně nebezpečné země jsou mezi cestovateli známé, není jich zase tak moc. Země buddhistické mají nyní tu nejlepší pověst.

Snila jste o cestování jako malá?

V podstatě ano. Nejprve jsem cestovala v knihách, kterých jsem přečetla obrovské množství. Navštěvovala jsem litoměřickou knihovnu, sídlila ještě v ji-

Jana Štefaniková. Foto © KFT

ném domě na náměstí. Měla jsem ráda hlavně populárně naučnou literaturu, kromě jiného i cestopisy. Moc mě mrzelo, že jsem jako dítě mohla číst knihy pouze na dětském oddělení, které jsem přečetla snad celé, některé knihy i vícekrát. Mám dojem, že existoval předpis, že oddělení pro dospělé je až od dvanácti let. Tak jsem prvně sama vkročila

do tzv. naučného oddělení právě v den mých dvanáctých narozenin.

Kdy jste začala se skutečným cestováním?

Od základní školy jsem měla možnost cestovat do zahraničí v souvislosti se sportem. Dodnes působím v litoměřickém oddíle skoků na trampolíně v bývalých Pokraticích. Více než pět let

jsem v rámci státní reprezentace závodila v mnoha zemích Evropy, částečně i před rokem 1989. Navštívila jsem tak některé země severní i západní Evropy, ale také území v dnešním Rusku, Bělorusku a na Ukrajině – zejména na tyto závody vzpomínám dodnes. Po revoluci jsem mnohde cestovala i jako průvodkyně poznávacích zájezdů. Pak přibýly i soukromé cesty, případně studijní. Jste tedy opravdu zcestovala. Lákají vás vůbec ještě Čechy?

Českou republiku mám také poměrně dobře procestovanou. Musím říct, že mezi nejzajímavější místa patří oblast za humny: České středohoří. Zdejší krajina i její historie je krásná i dramatická. Na Litoměřicko jsem zavedla i celou řadu lidí, kteří byli víceméně v příjemném šoku. Byli překvapeni, o jak krásné město i kraj jde.

Při vyprávění o Srí Lance jste často zmiňovala buddhismus. Jste buddhistkou i vy sama?

Buddhismus mě zajímá jako objekt studia, pro porovnání s dalšími světovými socio-náboženskými systémy. V tomto srovnání mi přijde buddhismus velmi sympatický díky aplikaci prvků vyrovnanosti, respektu a nenásilí. Ovšem potřebná meditace obsahuje i prvek potlačování ega. Zde vidím osobně trochu problém. Ne z důvodu, že bych byla egoistická. Spíše mi přijde, že česká společnost již sama v dostatečné míře a dlouhodobě, historicky, zadupává v občanech, zejména v ženách, sebevědomí. Vždyť tento názor se objevuje i v oblasti personalistiky! V podstatě nás nutí k chování nevybočujícím z průměru a navíc často trestá odchylky,

bohužel i ty ve všech směrech pozitivní. Nejedná se jen o upalování a vyháňení „nevhodných“ osob (často právě mimořádných osobností) před staletími, ale obdobné prvky prolínají i celým dvacátým stoletím. Mnoho nadaných uspělo až v zahraničí. Možná, že i zde je jeden z kořenů některých evidentně xenofobních postojů v české společnosti. Ale možná vyšší míra homogenity české společnosti napomohla přežít relativně málo početnému etniku v centru Evropy, které však často nevládlo samo sobě.

Souvisí tyto vaše názory s tím, že tak hodně cestujete?

Určitě ano. Každému bych doporučila, aby se podíval za hranice republiky, pokud možno i za hranice všedních „českých“ dní. Vnímavý člověk tak může získat nadhled nad tím, co mu přijde doma jako samozřejmé. A kolikrát si s překvapením ověří i své vlastní schopnosti a vlastnosti, což může být poznáním pozitivním, ale i tristním. Poznáním či pocitem něčeho dosud neznámého se navíc nejen obohacují, ale může to být i prostředek k vyšší míře tolerance vůči „jinakosti“. Víím, že to zní velmi idylicky, téměř jako (bohužel) zbožné přání, navíc pouze „povrchní setkání“ často vede k ukvapenému odsouzení. Obávám se ale, že budoucnost bez tolerance, soucítění a respektu povede jen k dalším společenským katastrofám. Jak již zřejmě někdo řekl: pokud bychom se dokázali poučit nejen z historie, ale i z pozitiv přítomných v jiných zemích, žilo by se nám zde mnohem lépe.

„Dost bylo Máchy“

V květnu pořádala Knihovna K. H. Máchy pro město Litoměřice multimediální festival ke dvousetletému výročí Máchova narození. Nazvali jsme ho Litoměřický Tamtam. Otázky k festivalu položila publicistka Mladé Fronty DNES ZDEŇKA MÍTOVÁ produkčnímu akce JAROSLAVU BALVÍNOVI.

Zdeňka Mítová

Festival navazuje na Máchův umělecký odkaz v tom smyslu, že uvedl umělce, kteří patří k experimentálnímu nebo undergroundovému proudu. Uvažovali jste o jiné, masovější podobě festivalu?

Na „masu“ jsme úplně nezapomněli. V průběhu festivalu promítalo kino Máj romantické filmy *Nezapomeň na mě* a *Přestupný rok*. Na „masového“ diváka, konzumenta zábavy, která se někdy s uměním zaměňuje, jsme při uvažování o dramaturgii festivalu ale příliš nemysleli. Spíše naopak, koketovali jsme s ještě komornějším a ještě více experimentálním konceptem. Výsledná dramaturgie byla kompromisem: Krchovský, Jirous nebo Fajt a Bittová do jisté míry „masový“ potenciál mají.

Zvažovali jste, že by festival byl jenom básnický?

Od začátku jsme věděli, že nechceme dělat festival autorských čtení, ale že chceme zapojit různé umělecké i mi-

moumělecké druhy. Hudba, film, divadlo nebo i turistika mají stejný potenciál oslavit významné výročí Máchova narození jako literatura. Jejich směr pak vytváří atraktivní program pro návštěvníky různých generací i volnočasových preferencí.

Připravili si oslovení umělci nějaký speciální máchovský program, nebo představili svou aktuální tvorbu či průřez svým dílem?

Bára Hrzánová předvedla scénickou recitaci *Máje*, s níž vystupuje již několik let. Pavel Fajt a Miroslav Wanek rovněž hudebně-básnickou kompozici *Máj* (která je velmi volnou parafrází Máchova *Máje*) nepřipravili pro tuto příležitost. V Litoměřicích s ní měli vystupovat již předloni na festivalu Litoměřický kořen, tehdy z toho ale, pokud vím, sešlo a Fajt vystoupil sám. Básníkům jsme do jejich programu nemluvili, ale dalo se čekat, že vystoupí i s nějakou máchovskou perlou ze své-

Ivan Martin Jirous na Litoměřickém Tamtamu. Foto © KFT

ho archivu – vždyť který český básník se minimálně jednou s Máchou nepopasoval...? Ostatní akce už většinou vznikly na míru festivalu.

Pozvali jste Irenu a Vojtěcha Havlovy, jejichž hudba se dá označit jako meditativní. V jakém smyslu souzněla jejich produkce s charakterem festivalu?

Havlovi přijeli se svými nástroji – hlasem, violou da gamba, violoncellem a tibetskými mísami. Jako vizuální doprovod své hudební produkce pustili poetickou filmovou báseň o posvátném indickém městě Puškar. Tyto interprety jsme zvolili proto, že si nepamatujeme, že by v poslední době v severních Čechách hráli – zatímco v USA předskakují Billu Friselovi, Philu Glasovi či Sufjanu Stevensonovi...

Jakou podobu mělo vystoupení Ivana Martina Jirouse a Dagmar Vokaté?

Jsou zvyklí vystupovat spolu: Magor čte, Vokatá mezi jeho básněmi hraje a zpívá... Jirous ale nakonec vystoupil s Láďou Heriánem, Dagmar Vokatá onemocněla. Před jejich společným vystoupením čekal diváky ještě jeden bonbónek – literární kritik Jakub Šofar připravil pásmo o máchovských motivech u českých básníků, v lidovém folkloru i textech hudebních skladeb. Jednotlivé kousky interpretovaly členky Mladivadla při ZUŠ v Litoměřicích a kurzu tvůrčího psaní, který v litoměřické knihovně vedla studentka brněnské JAMU Lenka Jirásková.

Jakými místy provedl účastníky festivalu Pavel Vašák?

Nakonec jsme nešli pěšky, protože přišlo, ale Pavel Vašák nás provedl aspoň prstem po mapě v sále knihovny. Zasta-

vili jsme se v domě justiciára Durase, kde Mácha krátce působil jako advokátní praktikant. Dnes tu sídlí pozoruhodný hybrid, příznačný pro současné Čechy – sázková kancelář kombinovaná se sportbarem. Máchovými schody a Máchovou ulicí jsme pak pomyslně došli do restaurace a vinárny Vikárky, kde básník bydlel. Na Radobýl, odkud viděl Mácha osudný oheň, jsme si (skutečně) vyšlápli už ráno a zastavili jsme se i na hřbitově s Máchovým kenotafem.

Plánujete další ročníky festivalu, nebo se jednalo o výjimečnou akci?

Tamtam není solitérní: do jisté míry navazuje, resp. je souputníkem každoročního Festivalu grafiky, kresby a fotografie Máchovy Litoměřice v pořadatelsství historika Oldřicha Doskočila. V Litoměřicích ovšem nežil jenom Mácha, ale několik dalších zajímavých umělců a osobností: např. básník František Gellner tu sloužil na vojně, narodil se tu Alfred Kubin, který se pak proslavil jako výtvarník a autor jediného, ale skvělého románu *Die andere Seite* (*Země snivců*) a působil tu i loupežník Babinský. Pokud by Knihovna K. H. Máchy i příští rok měla připravovat podobný festival, rádi bychom se zaměřili právě na některého z těchto „výtečníků“ v duchu hesla „Dost bylo Máchy“...

Nebyli jste na Litoměřickém Tamtamu? Podívejte se na krátký dokument, který o něm natočil Dan Černý. Najdete jej na komunitním serveru YouTube, když zadáte heslo „Litoměřický Tamtam“. Fotografie z festivalu najdete díky Romanovi Jourovi také na portálu Rajče.net po zadání klíčového sousloví „Litoměřický Tamtam k 200. narozeninám K. H. Máchy“.

Traumstadt na filmovém festivalu Litoměřice podesáté

I letos se Knihovna K. H. Máchy podílela na organizaci litoměřického „filmáče“. Jedním z promítaných filmů byl i Traumstadt podle románu Země snivců ALFREDA KUBINA. O filmu píše RADEK KVĚTOŇ.

Radek
Květoň

O filmu *Traumstadt* píšu ne proto, že bych byl filmovým znalcem či kritikem, ale pro úctu, kterou chovám k autorovi předlohy a pro aktivitu, které v rámci uměleckého seskupení *Andere Seite Studia* (A.S.S.) a občanského sdružení *AS-Sociace* konáme a připravujeme pro podporu tvůrčího ducha našeho města. Předlohou snímku je jediná kniha litoměřického rodáka, významného výtvarného umělce Alfreda Kubina (1877–1959) *Země snivců* (1909). Samotný režisér filmu Johannes Schaaf je u nás neznámý. Přesto, že se snímek natáčel v českých lokalitách (zejména v Českém Krumlově) a s českými herci (Josef Kemr), nebyl u nás dosud promítán. Film vznikl před osmatřiceti lety a jeho děj je zasažen do 70. let 20. století, což je oproti předloze zhruba šedesátiletý posun.

Traumstadt vypráví příběh mnichovského páru umělců Floriana a Anny, kteří se rozhodnou využít nabídku k přesídlení do bizarního snového města. Zlákání vyprávěním o fantastické zemi, jejíž obyvatelé jsou zbaveni všech hmotných starostí a mohou nerušeně snít, odjíždějí do stepí střední Asie, kde leží „snová říše“. Zde se rozvíjí příběh plný expresivní symboliky a snové imaginace. Atmosféra města se proměňuje. Postupně, jak se schyluje k zániku říše, osciluje vizualita filmu na pomezí absurdního divadla.

Nebylo by moudré předpokládat, že se do hraného filmu podaří přenést hutnou snovou atmosféru Kubinovy *Země snivců* beze zbytku. O to ale nejde. Máme zde ke zhlédnutí první pokus o filmové ztvárnění tohoto li-

terárního skvostu a může být pro někoho třeba i výzvou k pokusům dalším. Po zhlédnutí filmu jsem si uvědomil, že každá doba si žádá rozdílnou interpretaci díla. Snad je to jeden z momentů jeho nadčasovosti. Kubinovi vrstevníci mohli vnímat jeho knihu jako vizionářskou alegorii agonie rakouské monarchie. Totalitní moc komunistického Československa zakázala promítání filmu ze strachu před svobodomyšlností snové říše, která jim evokovala „imperialistický Západ“. Dnešní divák by zde mohl vidět podobenství současného chaosu, kritiku civilizovaného lidství, jehož svět je řízen neviditelnými silami finančního systému, státních garnitur i nadnárodních mocenských skupin (v knize to je nedosažitelný vládce Perly Patera). Nebo zde můžeme vidět podobenství Homo spectator – člověka v hypnotické seanci mediálních polopravd, lží a zábavního průmyslu, jež vedou svět k totalitarismu nových forem (v knize tajemný orloj, uvádějící obyvatele města do snového transu). Snová říše prochází stupňující se agonií, až nakonec přichází ke svému totálnímu zániku. Jako by nerespekt k onomu původnímu, přirozenému a divokému uváděl svět do nerovnováhy, která nakonec přináší utrpení a zmar. Alfred Kubin je pokladem česko-německé umělecké scény první poloviny 20. století, a to nejen díky své knize, ale zejména pro velkolepé kreslířské, grafické a malířské dílo, které po sobě zanechal. Výběr z jeho díla byl mimochodem k vidění před léty v litoměřické galerii.

Traumstadt. Grafika © Radek Květoň

Film *Traumstadt* budiž nám tedy pozváním do Kubinova světa fantazie. Podobným pozváním byl a je vynikající překlad knihy *Die Andere Seite* Ludvíka Kundery. To byl další velikán česko-německé kulturní scény spojený s Litoměřicemi, neboť zde několik let žil. Ludvík Kundera bohužel před několika měsíci opustil lidský svět.

Ředitelka filmového festivalu Litoměřice podesáté referovala pro Máchu o tom, jak letošní ročník dopadl s ohledem na návštěvnost: „Desátý ročník filmového festivalu si udržel diváckou návštěvnost přes stovku akreditovaných a téměř 400 prodaných jednotlivých vstupenek. Divácky nejúspěšnějšími filmy byly *Iluzionista*, *Já taky*, *Precious* a *Traumstadt*. Mimořádně hodnocena byla účast Ivana Vojnára a dvojprojekce jeho filmů.“

ShineBean

Všimli jste si v knihovně letní výstavy panelů s africkou tematikou? Účastnili jste se podzimního Týdne s Afrikou? Akce připravilo občanské sdružení ShineBean, které přibližuje MARCELA TREJBALOVÁ.

**Marcela
Trejbalová**

Občanské sdružení ShineBean vzniklo v prosinci 2007 z touhy tří zakladatelů hledat cesty a způsoby, jak můžeme být prospěšní druhým. Rozhodlo se zaměřit úsilí k podpoře lidí ohrožených chudobou v Africe, konkrétně v Keni. Jeho projekty se zaměřují na vzdělávání a podporu dětí i dospělých (projekty Škola škola, Otevřená škola) a sociální a ekonomický rozvoj v chudých komunitách (pro-

jekty Daruj příležitost, Kiumbové). Sdružení ShineBean sídlí v Litoměřicích a je neziskovou organizací, která spolupracuje s dalšími místními sdruženími a příspěvkovými organizacemi. Pomáhá tedy nejen přímo v Africe, ale snaží se africkou problematiku přiblížit českým dětem i dospělým skrze besedy, přednášky a výstavy. Tímto směrem se rozvinula i spolupráce občanského sdružení s litoměřickou knihovnou. V průběhu června a července ShineBean prezentovalo svou činnost v prostorách knihovny na osmi panelech. Nezůstalo však jen u toho: v knihovně byla instalována i kasička veřejné sbírky na podporu projektu Otevřená škola. Z výtěžku bude financována malá knihovna pro základní školu v Kawili v Keni. Eva Štíbrová z oddělení akvizice, se kterou najdete rozhovor v tomto čísle bulletinu, přislíbila také pomoc se sepsáním metodiky, jak vést takovou knihovnu včetně přípravy čtenářských průkazů.

Více o ShineBean se dozvíte na www.shinebean.org

ShineBean je tu pro černoušky. Foto © archiv SB

Recepty

Jedním z večerů, který připravila Knihovna K. H. Máchy pro veřejnost, bylo i setkání s povídáním o výživě s KATEŘINOU HORÁČKOVOU a JITKOU TAROU DUDKOVOU. Esoteričky každým coulem doporučily čtenářům Máchy následující recepty.

Recept na veganský koláč

Co potřebujeme: 200 g žitné celozrnné mouky, 200 g pšeničné celozrnné mouky, 100 g cukru, nebo ještě méně?, 1 dcl oleje, rozinky, oříšky, slunečnice, půl prášku jedlé sody. Jak postupovat: Zaděláme vodou, promícháme a pečeme na vymazaném plechu vysypaném strouhankou nebo moukou přibližně 40 min. ve středně vyhřáté troubě (el. mezi 100 a 150). Poleva může být, ale i bez ní je koláč dobrý. Rozlámeme čokoládu na vaření, položíme na teplý koláč hned po vyndání z trouby, rozmažeme a posypeme kokosem. Fotku nemám, jelikož koláč se sní dřív, než ho stihnou vyfotit. Dobrou chuť!

Něco slaného a jednoduchého

Večer si namočíme kroupy, asi jeden hrnek do tří hrnků vody. Druhý den slijeme a uvaříme v jiné vodě, ve stejném množství. Do vařených krup přidáme půlku nebo celý balíček kysaného zelí, dle chuti světlého nebo červeného, obojí je výborné. Přidáme 1 dcl oleje, 2 lžíce strouhanky, 2 lžíce mouky, nej-

Jitka Tara Dudková. Foto © KFT

lépe nějaké celozrnné, v horším případě polohrubé, sůl a kmín. Vymažeme a vysypeme plech, upečeme na 150 asi 40 min. Až to bude, poznáme podle nažnědlých okrajů.

Knihovničky

Tentokrát jsme v rámci putování po oblastních knihovnách, které metodicky vede Knihovna Karla Hynka Máchy v Litoměřicích, zavítali do Krabčic. Zde nás přivítala knihovnice MARCELA LÍBALOVÁ, která čtenářům Máchy prozrazuje mj. to, proč se knihovnicím vyplácí zůstat v práci přesčas.

Knihovnička v Krabčicích je z obecních knihoven, o které se částečně stará Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích, nejbližší legendární hoře Říp. Obec pod Řípem se může pochlubit i dalšími dvěma zajímavostmi. V rodinné hrobce je tu na věčnosti spisovatel, novinář a překladatel Ervín Špindler a legendární *Broučky* tu napsal česko-bratrský evangelický farář Jan Karafiát, který na obec vzpomíná takto: „*Tenkrát krabčické slečinky a paničky mnoho pěstovaly oleandry, a když je měly v nejkrásnějším květu, rády je za pohody vystavovaly před dům, aby se i druzí z nich pokochali. Bývaly tam celé uličky takových rozkvetlých oleandrů a já jsem se rád na ně díval, zalétaje v duchu mnohem dál do slunných krajů, které jsem ve skutečnosti nikdy neviděl...*“

Zdejší obecní knihovna má rozměry pouhých 35 metrů čtverečních. „*Měla jsem ještě sklad, který ale potřeboval obecní úřad pro svoji agendu,*“ vysvětluje krabčická knihovnice Marcela Líbalová, povoláním učitelka matematiky a zeměpisu na jedné z devítiletých

škol v Roudnici nad Labem. Současná knihovna, která sídlí v budově obecního úřadu v Krabčicích pod Řípem, de facto ale v Rovném, vznikla vlastně sloučením hned tří knihoven, které dříve sídlily v Rovném, ve Vesci, což je další z trojlístku sloučených obcí, a v Krabčicích. „*Já jsem byla knihovnicí v Krabčicích, a to od roku 1983 až do roku 2000. Tam existovala knihovna od roku 1920 a vystřídala několik sídel. V roce 2000 se sloučila krabčická knihovna s knihovnou zde v Rovném, kterou vedl pan Kouba. Jeho knihovna tehdy už v sobě zahrnovala fond vesecké knihovny. Měli jsme každý vedený svůj fond zvlášť a každý svůj půjční den. Teprve když pan Kouba v roce 2005 zemřel, dala jsem oba dva, resp. tři fondy dohromady a zavedla knihovnu již jako jedinou,*“ vysvětluje komplikovanou historii obecní knihovny krabčická knihovnice.

Našemu povídání je přítomna i třináctiletá dcerka paní Líbalové: „*Občas mi tady do toho fušuje, je to moje nástupkyně,*“ komentovuje knihovnice. Uprostřed rozhovoru přijde do knihovny

pan Najdekr, který půjčuje knihy pro svou sestru, paní Skálovou, „*pro naši Máňu*“, jak se nechá slyšet. Na pult položí knížky, které půjčil minule, s tím, že si za půl hodiny přijde pro nové, které mu mezitím knihovnice vybere. Teď že má ve vsi nějaké jednání. „*Asi nějaký fotbal nebo hospodu,*“ odtuší paní Líbalová.

Jak jste se dostala k práci knihovnice? Jako malá jsem chodila pomáhat bývalé knihovnici, paní Medáčekové: zapisovala jsem knihy do sešitu, lepila na jejich boky etikety s čísly, razítkovala... Předala mi ji z důvodu zaneprázdnění ještě než mi bylo osmnáct. Musela být nejprve napsaná na moji maminku. Místní knihovna, lépe řečeno knihovny, mají pohnutou historii. Jak snášeli vaši čtenáři poslední stěhování?

Když jsem se stěhovala z Krabčic do Rovného, několika starším čtenářům ze druhého konce vesnice se to sem zdálo daleko, ale časem si zvykli. Do staré knihovny si ale chodily půjčovat babičky z krabčického domova odpočinku, a ty do nového sídla docházet nemohly. Tak jsem jim ještě několik let po přestěhování knihy nosila.

Kdo do knihovny chodí?

Dochází sem 24 dětí do 15 let z celkových 73 čtenářů. Další velkou část tvoří senioři, jinak mezi čtenáři převládají ženy. Děti chodí i na internet, hledají si na něm nebo se vrhnou k nějakým inteligentním hrám... Mezi čtenáři jsou i důchodkyně, kterým chodí půjčovat jejich syn nebo dcera. Už vím, co čtou, tak jim vybírám sama. Někdy chodí čtenáři s lístečky, že si našli něja-

kou knížku, kterou se jim potom snažím sehnat v knihovně v Litoměřicích nebo Roudnici nad Labem.

Jaké knihy jsou u vás nejoblíbenější?

Z oddechových sládků se nejvíce čte Danielle Steelová, z českých Věra Řeháčková, Magda Vaňková, Ludmila Vaňková, Olga Sommerová, Bára Nesvadbová, Zuzana Francková... Ke klasikům se ubírají děti, když je potřebují do školy. Letí také cestopisy a literatura faktu. Když nakupuji knihy sama – mám od obecního úřadu 10 000 Kč na rok –, kupuji většinou encyklopedie, ať už pro děti nebo pro dospělé, nebo pohádkové knihy.

Čemu se kromě půjčování v knihovně věnujete?

Letos jsem začala půjčovat přes systém Clavius. Běží od ledna, tituly jsem do něj vkládala už od roku 2008, šlo asi o 3 000 knih. Kvůli práci na katalogu jsem v tomto roce nestihla dělat nic pro děti, jinak pro ně každoročně připravuji kvízové soutěže. Když jsem byla na mateřské, měla jsem více času a připravila exkurze pro děti ze školky. Abychom tu s dětmi něco vyráběly, na to bohužel není prostor. Připravuji ale výstavky věnované významným spisovatelům jako Milan Kundera, Miroslav Ivanov, František Kožík nebo Josef Škvorecký. Měla jsem tu i výstavku věnovanou soutěži *Knihy mého srdce*.

Co čtete ráda vy sama?

Oddechovou četbu s prvky napětí, tj. Mary Higgins Clarková, Joy Fieldingová, z lékařského prostředí Michael Palmer, David Shobin, z českých Věra Řeháčková... Sládky nemusím, jednou jsem si přečetla Harlequin – řek-

Marcela Libalová. Foto © Lenka Růžičková

la jsem si, čtenáři to čtou, tak musím taky jeden zkusit –, ale nic mi to neřeklo. Dříve jsem četla klasiky jako Ericha M. Remarquu nebo Betty McDonalovou, teď se odreagovávám spíše thrillerem. I když ve škole mám napětí dost....

Jak motivujete ke čtení školní děti na svých předmětech?

Dala jsem jim do třídy některé vyřazené knihy, v zeměpise jim ukazují encyklopedie z knihovny. Když jsme se učili o mořeplavcích, navigovala jsem je do knihovny na literaturu, kterou by si tady mohli půjčit. Ve škole máme i malou knihovničku, tu jsem vedla také já, ale jen do mateřské. Pak ji po mně převzal jeden pan učitel.

Z čeho máte při vaší práci největší radost?

Asi když mají radost čtenáři, když jim seženu knihu, o kterou mají zájem, nebo když přijdou a řeknou: ta se mi líbila, to jste mi dobře vybrala... Těší mě pocit, že pro někoho udělám něco hezkého. Ve škole příliš často nezažiju,

že by mi nějaké dítě poděkovalo. Baví mě také práce s novými knížkami, hezky voní. Možná jsem se minula povoláním a měla se stát knihovnicí.

Zažíváte v knihovně nějaké veselé příhody?

Se čtenáři si tady povídáme o různých věcech, i veselých, ale ty často nesouvisí s knihovnickou činností. Starší čtenáři mi vyprávějí o vnoučatech, děti se svěřují s historkami ze školy. Jednou přišla do knihovny s ostatními dětmi i malá holčička a ptala se, zda už jsem tatínkovi sehnala tu knížku o mašínkách. Já jsem chvíli přemýšlela, jakou že to chtěl encyklopedii o vlačích, když jsem si najednou vzpomněla, že chtěl knížku o bratřech Mašinech... A ještě jedno bych mohla přidat k dobrému: 26. října 2010 to bylo dvacet let, kdy si přišel do knihovny ve staré budově vedle kostela půjčit knihy mladý muž. Bylo sice už po výpůjční době – i dnes často zůstávám v knihovně déle – ale pustila jsem ho ještě dál. Dali jsme se do řeči a zjistili, že máme společné zájmy jako hory, přírodu nebo cestování. Asi po hodině, kdy už začalo být v knihovně docela chladno – tehdy se tam topilo ještě kamny – si půjčil dvě knížky, aby měl důvod ještě přijít... A za rok byla svatba. Narodily se nám dvě děti – a můj čtenářem zůstal dodnes.

Internetové stránky knihovny

www.krabice.knihovna.info

Výpůjční doba knihovny

středa	16.00–18.00
pátek	16.00–18.00

Odešel poslední z generace opravdových vzdělanců

Nekrolog za LUDVÍKA KUNDERU

Oldřich
Doskočil

Ve věku devadesáti let zemřel 17. srpna 2010 v sedm hodin ráno v boskovické nemocnici spisovatel, básník, překladatel, dramatik, bohemista, germanista, vysokoškolský pedagog, vědec, spoluzakladatel Skupiny Ra, spoluzakladatel a dlouholetý předseda Sdružení Q, nositel řady domácích i zahraničních cen (poslední, Jaroslava Seiferta, obdržel loni), ale především vynikající člověk Ludvík Kundera (* 22. března 1920 v Brně).

Hned v úterý krátce před devátou mi telefonoval kunštátský malíř a spisovatel Vít Ondráček. Co se stalo, jsem poznal už z barvy jeho hlasu. Nakonec zakončil tvrdý fakt slovy: „*Byl poslední z generace opravdových vzdělanců. My už po nich můžeme jen paběrkovat!*“

Denní tisk přinesl nekrology hned následujícího dne, stanice ČRo3-Vltava zařadila do večerního vysílání Kunderovu rozhlasovou hru. Nechci proto opakovat již vyslovené. Většinou se do týkalo Brna a Prahy, trochu Německa. Ale pan Ludvík, jak mi před lety navrhl, abych ho oslovoval, čerpal svou sílu ze

dvou malých měst: z Kunštátu na Moravě, kde žil a kam se za ním jezdilo, a z Litoměřic, kde v letech 1932–1938 chodil na české gymnázium, na kterém maturoval. V roce 2000 se také stal čestným občanem města Litoměřic, do kterých se znovu a znovu vracel. Ale nikdy pouze jako turista.

Pokud se někdo zmiňoval o Litoměřicích v souvislosti s Ludvíkem Kunderou, pak se to povětšinou týkalo jeho mládí (viz rozhovor s L. K. v Hynkovi 2/2008, s. 21). Často se uvádí příběh „zakázky“ pro důstojnickou jídelnu divizního velitelství, což byly hrnečky na kávu s motivem charakteristické litoměřické báně (tzv. „kalich“) na budově dnešní městské radnice na náměstí. Ze servisu, který pan Ludvík navrhl a který se realizoval, opatroval doma jediný zbylý šálek, prý to byl jeho nejsurrealističtější předmět.

Na počátku sedmdesátých let 20. století byl L. K. zván do města svých středoškolských studií hned několikrát. Tehdy se litoměřická galerie začala hlouběji zajímat o litoměřického rodá-

Ludvík Kundera. Foto © Miloš Makovský

ka Alfreda Kubina a o Kunderovi se vědělo, že v roce 1947 přeložil jeho román *Země snivců*.

A byly výstavy a večery v Severočeské galerii výtvarného umění, jednou s Kunderou přijel i principál R. Vašínka. V roce 1997 vydalo město Litoměřice své monumentální dějiny v objemné knize. To dílo uvádí dlouhatánská Kunderova báseň *Běžec po Bídnicích*. Bizarním podnětem tu asi byl jeho spolužák z gymnázia O. Janda, sportovní fenomén třídy, jenž běhal střední tratě a denně trénoval právě na náhorní Bídnicích. Nestal se však olympionikem, ale hercem v různých východočeských divadlech.

Byla sobota 24. dubna 2010. Před druhou hodinou odpolední vstupují do vinárny Na Vikárce (to je ta s Máchovým památníkem, bývalým básnickovým bytem, kde romantik zemřel). Ve dveřích mě zdraví sám L. K. slovy: „*Tak vás, přáteli, vítám v Litoměřicích Na Vikárce!*“

Jaký to paradox! S chotí Jiřinou se tu z Kunštátu objevil dřív než já. Přijel, aby oslavil devadesátiny. Zcela soukromě. Jako v roce 1927 A. Kubin padesátiny. Šli jsme po místech Kunde-

rova mládí. Kde bydlel, kam chodil na gymnázium, kam chodil na litoměřické předměstí, do Pokratic, za svým spolužákem Jiřím Zuskou, který ho uváděl do světa hot-jazzu, jak se tehdy říkalo. Ten barák jsme nenašli. Byla tam večerka a ze dveří na nás vykoukl Vietnamec. Ale tenkrát tam Honza, budoucí jazzový pianista a skladatel, ale i básník, zasvěcoval Ludvu do hudby D. Ellingtona, který oba fascinoval stejně jako surrealismus a moderní malířství. U Zusky také poprvé slyšel, jak E. F. Burian za doprovodu Šimova orchestru chraplavě zpívá *Beale Street Blues*. Jako hold E. F. Burianovi a starému jazzu později reprodukci této gramofonové desky zařadil do své dramatické prvotiny, do *Totálního kuro-pění*. V desku se tehdy proměnila celá jevištní točna.

Ale dost! O tom až v mé knize, kterou snad příští rok dopíši. Bude se jmenovat *Ludvík Kundera, Litoměřice a já*.

Již nikdy nenavštívím pana Ludvíka v Kunštátu, nikdy ho nebudu provázet Litoměřicemi. Netušil jsem, že svoji poslední výstavou v litoměřickém muzeu, sestavenou z fotografií Jiřího Kupky pod názvem Pocta Karlu Hynkovi Máchovi a Ludvíku Kunderovi, budu vzdávat poctu uzavřenému dílu a životu pana Ludvíka.

Jeden z posledních rozhovorů s Ludvíkem Kunderou najdete na internetových stránkách studentského časopisu *H_aluze*, který vychází v Ústí nad Labem. Vedli ho Tomáš Suk s Monikou Kabátovou. Do Googlu zadejte: „Jsem našťastí žák Jana Mukařovského a to trvá dodnes“ (první část) a „Chodilo to k nám nejrozpodivnějšími způsoby, ale někdy to vzalo za své“ (druhá část).

Po stopách K. H. Máchy

Jak jistě většina z vás ví, v letošním roce si připomínáme dvousetleté výročí narození básníka, jehož jméno je neodmyslitelně spojeno s krajem litoměřickým – KARLA HYNKA MÁCHY.

Eva
Štíbrová

Knihovna K. H. Máchy se samozřejmě připojila k oslavám tohoto významného výročí a uspořádala pro veřejnost nejrůznější akce, při nichž připomněla slavného romantika.

Finanční prostředky na jejich realizaci byly získány mj. v rámci grantu Ministerstva kultury ČR Karel Hynek Mácha a Litoměřice.

Mezi nejúspěšnější počiny bezesporu patřily výpravy do zajímavých lokalit v okolí Litoměřic nazvané Po stopách K. H. Máchy. Výlety byly koncipovány pro rodiny s dětmi nejen svými trasami, ale i doprovodným programem. Pro děti i rodiče byly nachystány nejrůznější soutěže, zpestřující jim cestu k cíli i vedoucí k rozšíření jejich vědomostí nejen o K. H. Máchovi, ale i o místě, na něž jsme společně putovali.

A tak v květnu vyrazili první účastníci výletů na Hazmburk, kde se potkali se strašidelnou, ale laskavou Bílou paní. Červen zastihl ctitele turistiky a poznávání na Milešovce a její observatoři. Do třetice v červenci navzdory deštivému počasí ti nejstatečnější do-

byli hrad Helfenburk a zahřáli se opečeným vuřtíkem.

S velkým potěšením mohu říci, že se nám, pracovníkům Knihovny K. H. Máchy, podařilo splnit náš cíl – pomoci rodinám s dětmi smysluplně vyplnit volný čas, získat nové vědomosti a poznatky. Ale neplánovaně se nám podařilo – a to nás těší ještě víc – zažít spoustu legrace a získat nové přátele. Myslím si, že nepřeháním, když řeknu, že parta lidí, která se s námi sešla, se stala kamarády knihovny! Děkujeme všem a tobě taky, Karle Hynku!

Z výletů. Foto © archiv Knihovny K. H. Máchy

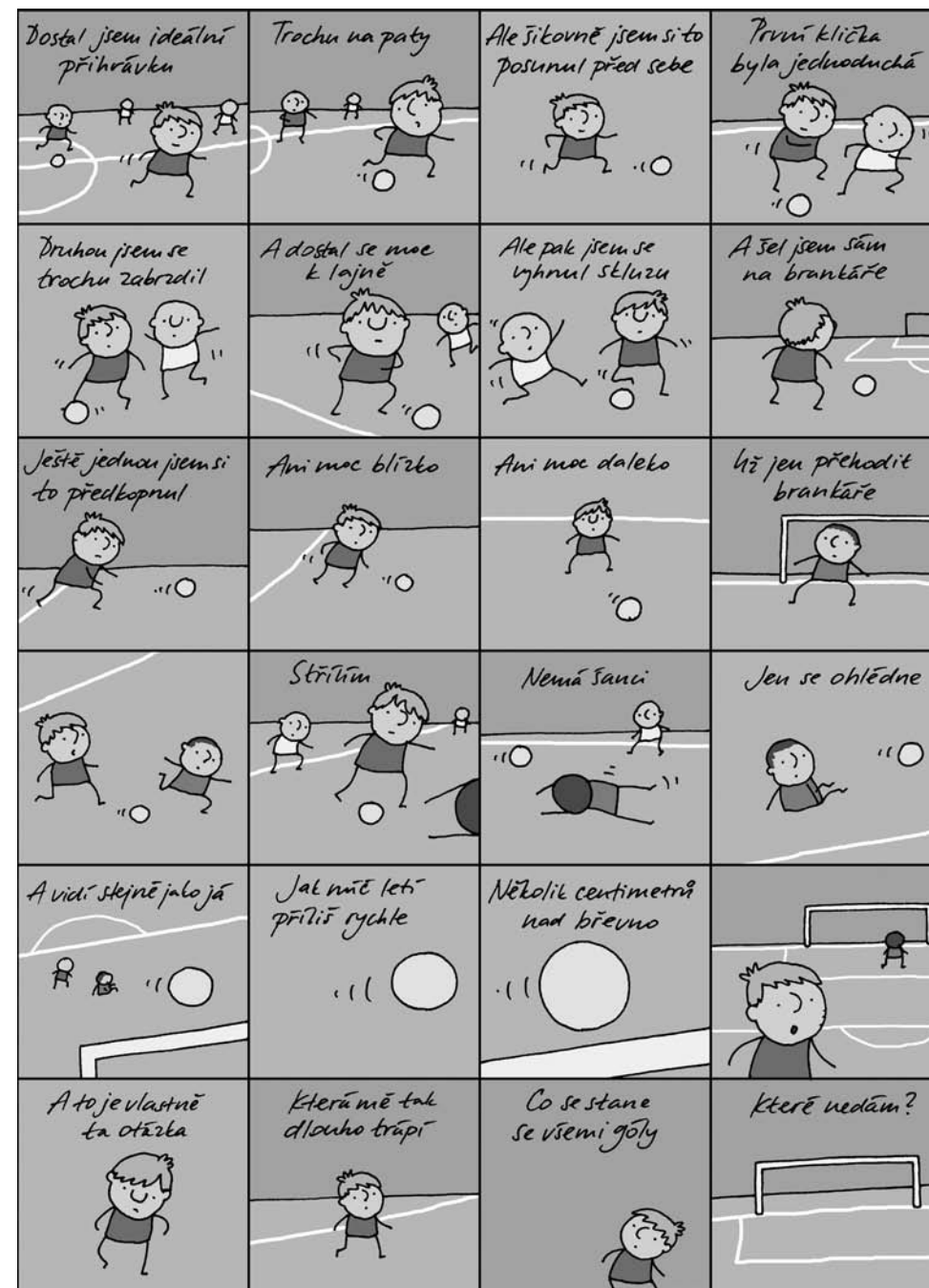
Komiks – Vhrsti

Tentokrát otiskujeme ukázkou z komiksového cyklu pseudonymního autora VHRSTIHO.

„Píšu jej od roku 2007 pro regionální měsíčník PLŽ – Plzeňský literární život,“ vysvětluje autor a pokračuje: „Je hodně autobiografický, někdy k pobavení, někdy trochu temnější. Až toho bude víc, rád bych udělal sbírku, možná už v roce 2011.“

Vhrsti je profesionální ilustrátor, spisovatel, komiksový kreslíř a scenárista. Od r. 2005 člen České unie karikaturistů a neoficiální nové vlny českého a slovenského komiksu Generace nula. Získal Cenu učitelů za přínos dětskému čtenářství (za autorskou knihu Už se nebojím tmy, Mladá fronta 2007), Certificate of Excellence od National Press Club of Canada (2006) a Zvláštní cenu poroty na 1. mezinárodním salonu mladého komiksu v Bělehradě (2003). Ilustroval mj. knihy Vojtěcha Steklače, audioknihy Kateřiny Richterové *Zachraňme Johanku!* (2010) nebo *Dva tucty plzeňských pohádek a pověstí* (Markéta Čekanová, Zdeněk Zajíček, RLA Stallion, 2006). Jeho další autorskou knihou jsou *Prázdniny v nebi* (Mladá fronta, 2008). Od roku 2007 píše blog na Aktuálně.cz. Absolvoval mnoho samostatných i skupinových výstav v České republice i zahraničí.

www.vhrsti.cz

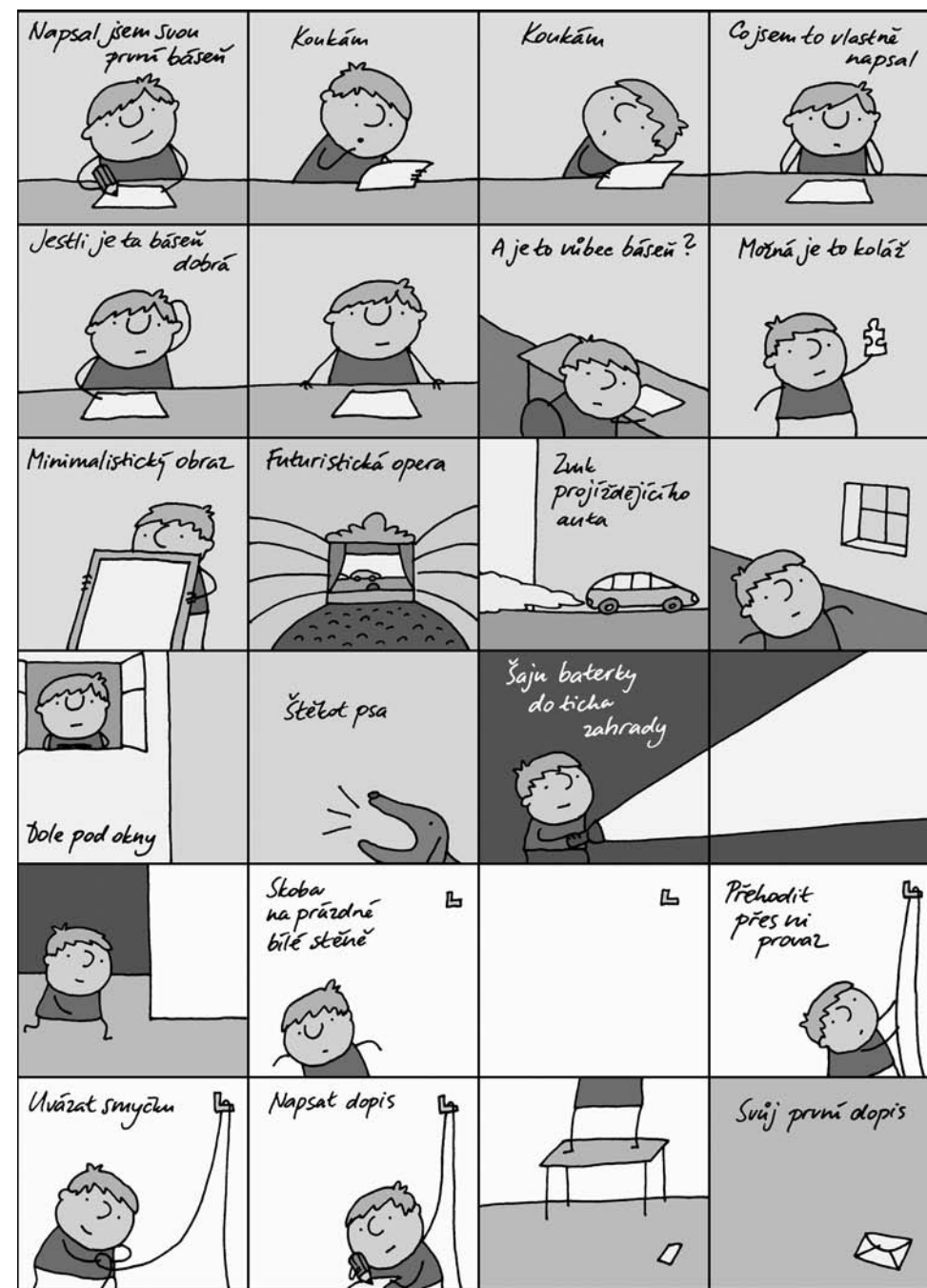
Fotbalista

Vhrsti

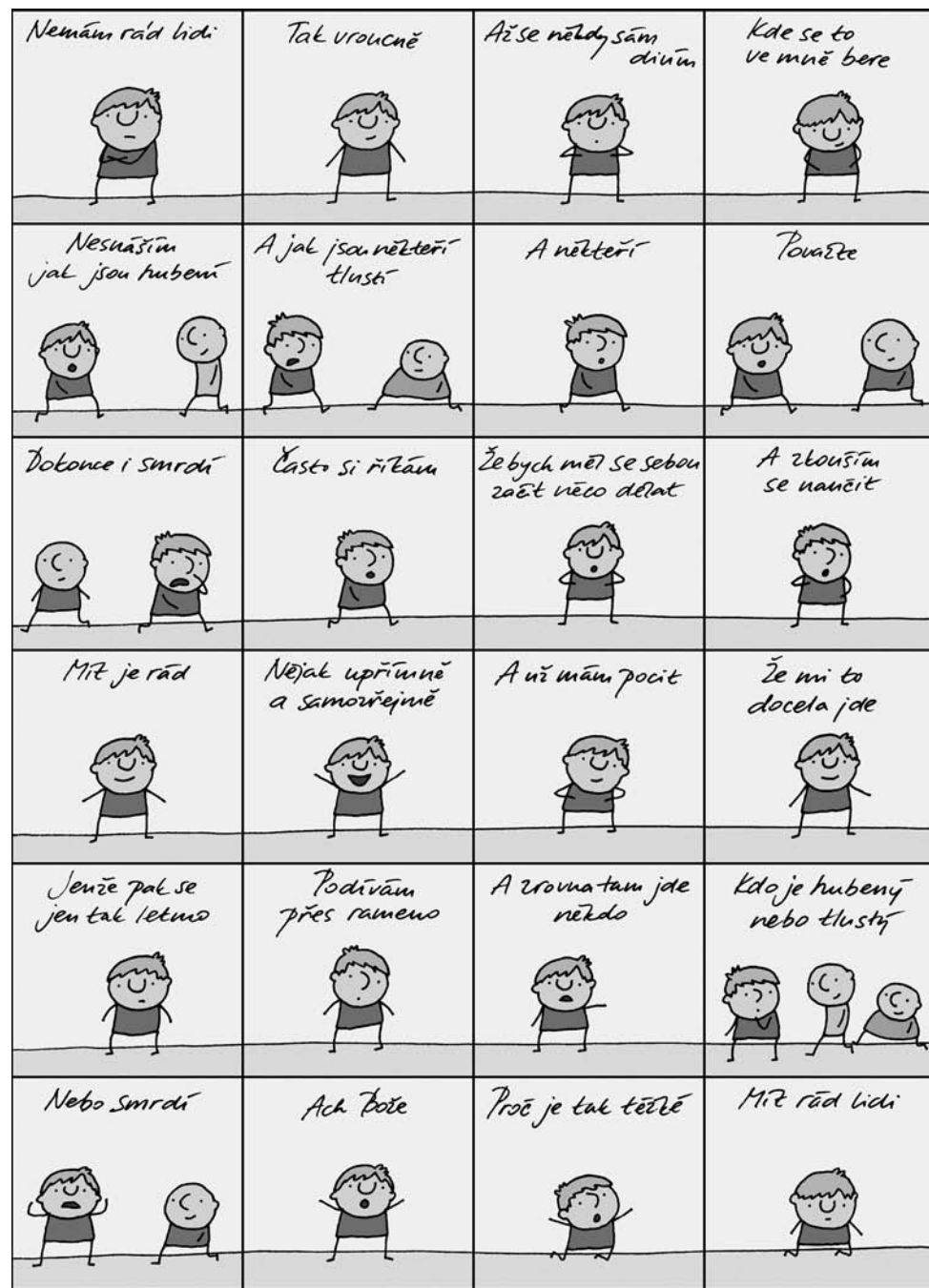
Konec světa

Vhrstí

Moje první báseň

Vhrstí

Nemám rád lidi

Vhrstí

Literární příloha

Nejen dětem, ale všem milovníkům Českého středohoří je určena ukázka z nové knihy komiksového kreslíře DANA Černého Pohádky Českého středohoří. Z máchovského bloku naší literární přílohy doporučujeme přepis Máje pro facebookovou generaci DANIELEM BOHUSLAVEM a osobní vzpomínku estonské bohemistky HALINY LAPIŇI na její setkání s Máchou. A nakonec nespomeňte na poetický nekrolog IVA CHMELAŘE za LUDVÍKA KUNDERU. Pěkné čtení!

Halina Lapiņa

Pět setkání cizinky s Karlem Hynkem Máchou

První setkání – rok 1977

Jsem poprvé v Praze. Česky téměř neumím. Město okouzluje svou krásou. Čeští studenti, kteří později přijedou k nám na praxi, upozorňují na pražské zajímavosti. Vrtbovská zahrada s výhledem na červené pražské střechy, Petřín s rozhlednou a bludištěm, petřínské sady a růžová zahrada. A tady... uslyším, že v parku je socha, u které si dávají dostaveníčko milenci. Je to socha vynikajícího českého básníka, jmenuje se Karel Hynek Mácha. Je zakladatelem českého romantismu, zemřel mladý, miloval... Narodil se tady dole na Újezdě. A čeští studenti nám recitují *Máj*.

K památníku jsme nedošli (asi ta naše láska ještě nebyla dost velká...), ale dodnes mi v povědomí zní:

„Byl pozdní večer – první máj –
Večerní máj – byl lásky čas...“

Druhé setkání – rok 1979

Jsem v Praze podruhé, tentokrát na pozvánku českých přátel. Čím začnu prohlídku tohoto hezkého, mému srdci již blízkého města? Samozřejmě že běžím na Petřín. A konečně ho vidím – tajemného muže na podstavci. V jedné ruce má pero a v druhé květiny, u nohou vavřínový věnec, zasloužený symbol vděčnosti lidu.

Zdravím tě, Mácho! V mém srdci plane láska – láska k Praze, k češtině, k české poezii, k muži...

Už jsem chytřejší. Láska mě naučila jazyku, znám ho mnohem lépe. Víím, že je to socha Josefa Václava Myslbeka, jednoho z nejvýznamnějších českých sochařů přelomu 19. a 20. století, autora sv. Václava na největším pražském náměstí. Víím také, že Karel Hynek Mácha hrál v ochotnických divadelních představeních ve Stavovském a Kajetánském divadle, byl nadšeným obdivovatelem idejí Velké francouzské revoluce a velkým milovníkem cestování, zejména po českých hradech.

Mám ráda divadlo, cestování a české hrady jsou opravdu nádherné. Karle Hynku Mácho, jsi mi blízky, i když číst tě je pro mne zatím dost obtížné!

Třetí setkání – rok 2002

Srpen. Horko. Královské město Litoměřice na soutoku Labe a Ohře. Kdysi slavné středověké město s mohutnými kostely na kopci. Za pouhých několik dní bude náměstí, kde necháváme svůj autobus, abychom vyšplhali do staré části města, pod tisíciletou vodou, ale dnes rádi jdeme naproti dalšímu setkání s českým básníkem Karlem Hynkem Máchou. Jsem na Letní škole slovanských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Poprvé se dozvím, že existuje čeština obecná a spisovná, navštěvuji přednáškový cyklus české literární vědy a historie a o české literatuře už něco víím. Víím, že Mácha napsal nejenom *Máj*. Napsal novely *Márinka*, *Cikáni*, *Křivoklad*, činohry, spoustu básní a zanechal po sobě i neméně poetické dílo – deník, který je dnes součástí českého národního literárního dědictví.

Stojíme před jeho pomníkem, odhaleným k oslavám 100. výročí vydání *Máje* a zároveň i Máchova úmrtí. V tomtéž roce jej F. X. Šalda nazval snivcem a buřičem. Spíš to ale byl člověk s tragickým údělem.

Stihneme navštívit ještě Máchovu světničku na Vikárce, kde básník bydlel a 6. listopadu 1836 zemřel, zesnul navždy, místo svatby s Lori – smrt... Je škoda, že nepřežil jeho syn. Kdoví, možná by pokračoval v díle svého otce.

Na Vikárce je polotma, kolem nás jen Máchův duch...

Litoměřice jsou Máchovo město, to je znát na každém kroku: jeho jméno nese městské divadlo, které patří mezi

první kamenná divadla v Čechách, mají tu i kino *Máj*. A Litoměřice se chystají k oslavám roku 2010 – roku Máchy. To je vidět, stačí se jen podívat na jejich internetové stránky.

Čtvrté setkání – rok 2008

Jsem na bohemistickém semináři překladatelů české literatury. Máchův *Máj* jsem přečetla už dávno. Českou literaturu znám daleko lépe. Na plátnech kin se objevil nový český film režiséra a kameramana Františka Brabce *Máj*. Čechům se moc nelíbí, myslí si, že je příliš současný, modernizovaný, není to prý Mácha.

Během poměrně krátké návštěvy kino nestíhám, i když se přiznám, že zájem mám velký. Dívám se na film doma spolu s dcerou. Má průzračné nasycené barvy, provází nás nádhernou romantickou českou krajinou. Je to Máchův kraj! Po dlouhých letech je to jeho návrat do současnosti. Díváme se na film a jako bychom stály tváří v tvář nesmírnosti přírody, lásky a smrti.

Snad by film mohl mít méně dotyků současnosti, možná to ani moc Mácha není. Ale v titulcích je napsáno „Na motivy básně...“ a pro cizince, který možná *Máj* nikdy nepřečte, je to seznámení se jménem Karel Hynek Mácha a alespoň přibližně s jeho dílem. Dcera, která zatím *Máj* nečetla a je dost kritickým mladým člověkem (musím ovšem připustit, že Čechy má ráda), tvrdí, že je to jeden z nejhezčích filmů, jaké kdy viděla. Možná je smysl filmu právě v tom, aby českou poezii, tvorbu tohoto významného českého básníka, poznali cizinci, protože všechno, co máme opravdu skvělé ve své vlasti, by mělo překročit její hranice a kromě toho „jest pěvcův osud světem putovati“.

Básník Vladimír Holan, jehož básnická tvorba je emotivně tak blízká Máchově, vidí v Máchovi cizince, hosta, a možná je to ta pravá příčina, proč se ten film může někomu také nelíbit. Tak či onak je to příběh o věčné lásce a vášni, je hezký a velmi romantický, jako Máchova tvorba sama.

Setkání páté – rok 2010

Rok Básníka. Co by to mělo znamenat pro veřejnost, pro cizince?

Listuji v obrazovém nástěnném kalendáři *Mácha 2010*, který jsem dostala jako dárek od české Obce spisovatelů.

Zvláštní ilustrace Miroslava Huptycha a úryvky z Máchových děl výstižně popisují básníkovu bytost. Dvě stě let od narození a jen necelých dvacet šest let života... Zemřel tak mladý a navždycky mladý zůstane, ale proč tak tragický, smutný a osamocený? Proč v dopise neznámé dívce píše: „... nepoznán od nikoho, samotný jsem žil v hluku světa, nemilován od žádného...“ A potom se sám diví: „I mně samému divné to přichází, že skoro všechno u mě s večerem počíná“.

V kalendáři je listopad – měsíc narození a úmrtí této vzácné osobnosti. Za krátký úryvek lidského života „blíže a blíže pak večer přichází k noci; hvězda za hvězdou vystoupá na obzoru blankytného nebe, jako sen za snem...“ Hvězda za hvězdou: v tajemném klášteře na Bezdězu, na Křivoklátě a pak zase zazní hlubokosmutný nápěv *Cikánů*. A následuje návrat do Prahy, je měsíc máj, čas lásky.

„Byl opět večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas;
hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj...“

Ale: „Mne milovat? – Kdo mi rozumí? – Ani já sám sobě!“

Možná, že bylo básníkovu srdce příliš citlivé, aby mohl žít déle. „Dobře jemu, že nemiloval nikdy. S tímto srdcem – on by byl dříve zemřel,“ čteme na lednové stránce kalendáře. Citlivé srdce básníka a jeho vzácný talent: chlouba českého národa a symbol lásky také pro každého cizince, který jeho dílo pozná.

Halina Lapiņa (* 22. 4. 1947) studovala v letech 1965–1970 na Matematicko-fyzikální fakultě Lotyšské univerzity v oboru matematika. V srpnu 2002 a 2003 navštívila Letní školu slovanských studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a studovala český jazyk a literaturu. Od roku 1970 pracuje jako odborná asistentka, později (od roku 1984 až dodnes) jako lektorka na Matematicko-fyzikální fakultě Lotyšské univerzity. Od roku 1999 až dodnes pracuje také jako překladatelka na Velvyslanectví České republiky v Rize. Do lotyštiny přeložila (a většinou také přetlumočila) asi 35 českých filmů. Z češtiny přeložila hru Václava Havla *Protest*, která byla uvedena v Rize v roce 2002, Říkadla našeho Kadla Josefa Lady (uveřejněna v roce 2006 v nakladatelství Pétergailis, Riga), Bylo nebylo (matematické pohádky) Marka Veselého (vydány v roce 2007, nakladatelství Pétergailis, Riga), České pohádky Jana Drdy (čekají na vydání) a Cestou lásky (o životě Josefa Mánesa) Františka Kožíka. Od roku 1965 bydlí v Rize. Je členkou Lotyšsko-české společnosti v Rize a též její rady. Je vdaná, má tři děti.

Daniel Bohuslav

Toto se vám líbí

Máj v překladu pro generaci Facebooku

Poslední dobou se o nás/vás/nich (nevím, o kom přesně) mluví jako o „generaci Facebooku“ a já si nejsem jist, co si pod tím pojmem vlastně představím. Opravdu se na nás existence sociálních sítí tolik podepsala? Už nejsme schopni komunikovat jinak? Dokonce jsem četl i názor skeptika, že v naší komunitě prý již definitivně odzvonilo čtení delších textů, neboť jsme schopni přečíst maximálně shrnutí na Wikipedii a kliknout na tlačítko „Líbí se mi“.

Když jsem šel nedávno okolo Máchovy sochy na Petříně, vzpomněl jsem si na svá školní léta, kdy jsem byl nucen si při probírání *Máje* dělat poznámky typu „modrý blankyt – pleonasmus“ nebo „4. zpěv – zamyšlení nad tragikou lidského osudu“ a papouškovat tyto fráze u pololetního zkoušení. Bohužel mám pocit, že z výkladu oné „lyrickoepické básně“ jsem si opravdu odnesl spíše změt slov typu „apostrofa“ či „metonymie“, možná ještě tak „epiteton ornans“ než opravdový a upřímný poetický zážitek. A je to škoda, protože *Máj* je nepopíratelně básní přímo mysticky kouzelnou (též pleonasmus), vezmeme-li v úvahu, kolik let dokázal dojímat své čtenáře k slzám. Nerad bych, aby dnešní takřka negramotnou generaci Facebooku nepotkal osud podobný, a proto jsem se pokusil parafrázovat obsah *Máje* jazykem nás primitivů, aby tak odkaz romantismu v těchto dravých časech docela nezanikl.

Máj

1. zpěv

Byl pozdní večer – první máj – večerní máj – byl lásky čas.
To se líbí uživateli Karel Hynek Mácha.

Jarmila sedí za růžového večera pod dubem u jezera.

Jarmila se přidala ke skupině „Nesnáším, když mě svede otec mého přítele, a ten ho za to potom zabije.“

Vilém se zúčastní události „Vilémova oprava.“

Jarmila upravila své Datum utonutí.

2. zpěv

Vilém sedí ve vězení, hlavu o ruce opírá, v hloub myšlenek se zabírá.

Jarmila je v komplikovaném vztahu s Vilém.

Vilém okomentoval stav „Je to složité s Vilém“ uživatele Jarmila.

„Že truchlí? – pro mě? Pouhý sen! Ta dávno neví o mně.“

Vilém se stal fanouškem „Nostalgie – marná touha v zašlý svět“.

Vilém byl označen v albu „Činy neslýchané“.

Uživatel Loupežníci okomentoval fotku uživatele Vilém:

„Strašný lesů pán!“

Vilém přidal něco na zeď uživatele Vilémův otec.

Čtenář Máje lituje uživatele Vilém.

Karel Hynek Mácha sdílí „Patetická vata sebelítosti“ prostřednictvím Vilém.

Uživatel Strážný je nyní v Máji, navrhněte přátele uživateli Strážný.

Strážný a Vilém se stali přáteli.

Vilém upravil svůj Profil.

Strážný jen nepohnutě stojí, po tváři se mu slzy rojí, ve srdci jeho strašný žal.

Strážný nepublikoval stav uživatele Vilém.

Intermezzo I

Sbor duchů, Jeden hlas přírody a 18 dalších přátel se zúčastní akce „Vilémova poprava“.

Sbor duchů pozval uživatele Vilém do skupiny

„Smrt – návrat do země“.

3. zpěv

Karel Hynek Mácha okomentoval album „Krajina“.

Události: Vilémova poprava – Dnes v 10:00

Vojenský pluk vede uživatele Vilém.

Přátelé, kteří jsou on-line: 257

Vilém klopí zrak, slza slzu stíhá.

Dav lidí importoval poznámku „Modlitba“ z externího zdroje Bible.

Vilém poslal zprávu „Obžaloba společnosti“ uživateli Bílé obláčky.

Bůh zablokoval účet uživatele Vilém.

Uživateli Učitel češtiny se líbí Oxymoron.

Karel Hynek Mácha toto okomentoval:

„Vyhaslé světlo s ní, zbortěné harfy tón, strhané strůny zvuk, umřelé hvězdy svit, mrtvé milenky cit.“

Hrdlička byl označen v albu „Pozdní večer – druhý máj“.

Intermezzo II

Lesy dálné se přidal do skupiny „Přírodní téma“.

Loupežníci: Je nám líto, že vůdce zhynul! – vůdce

zhynul!! – pán náš zhynul!!!

4. zpěv

Vítejte v Máji, máte 3 658 nových upozornění.

Žádost o zařazení mezi přátele Karel Hynek Mácha, 10 501 196 společných přátel.

Hospodský publikoval odkaz na zeď uživatele Máj.

Karel Hynek Mácha se stal fanouškem Vilém.

Učitel češtiny toto okomentoval: „Subjektivizace epiky“

Karel Hynek Mácha sdílel svůj stav prostřednictvím

Vilém: „Na tváři lehký smích, hluboký v srdci žal.“

Hrdlička → Karel Hynek Mácha: Hynku!

Hrdlička → Vilém: Viléme!!

Hrdlička → Jarmila: Jarmilo!!!

Dobová kritika označil uživatele Karel Hynek Mácha na fotce Nihilista a epigon Byronův.

Jan Neruda, Karolína Světlá a Jakub Arbes se přidali do skupiny Májovci.

Toto se vám líbí.

Daniel Bohuslav je střizlivější student Vysoké školy ekonomické v Praze, zvažující dodatečné studium žurnalistiky, nadšenec pro španělskou kulturu, žijící tak trochu ve vlastním světě, avšak společensky neizolován. Relativista, občasný moralista a recesista. Fascinován náboženstvím, nikoliv však vyhraněn. Kazatel vody, neustále usrkávající vína. Pisálek, čtenář, divák a nepříliš seriózní muzikant.

Dan Černý

O velkém strašení na Střekově

Žila byla na hradě Střekově, který se tyčí vysoko na skále nad řekou Labe, dvě strašidla. Bílá paní Zmijena a černý rytíř Starostislav. Strašili zde už mnoho staletí, ovšem posledních dvě stě let strašil hlavně duch rytíře Starostislava, protože jeho Bílou paní už strašení omrzelo.

„Zmijenko, pojď si zastrašit jako za starejch časů. Pamatuješ? To jsme strašili od večera do rána,“ lákal svoji paní černý rytíř.

„Pche! To víš, že jo, poletovat po hradbách jako nějaký podprůměrný bubák! Strašení je akorát tak pro nevyzrálá a podřadná strašidla, divím se, že ty jsi z toho ještě nevyrostl. A navíc mě dneska bolí hlava a mám důležitější věci na práci,“ odsekla Zmijena a opět se uvelebila na středověké válendě, kde měla rozečtený hodně tlustý a nudný zamilovaný román.

Nešťastný rytíř Starostislav prošel zdí a namířil si to, jako už mnohokrát předtím, do tajného vinného hradního sklípku, aby číší dobrého vínka utišil zklamání.

„Běda ti, jak z tebe ucítím víno!“ stačila za ním ještě štknout Zmijena, ale černý rytíř ji nevnímal.

Tak to šlo ještě nějaký ten rok, až toho měl jednoho dne Starostislav už opravdu plné zuby. Nezastrašil si se svojí Bílou paní už celé věky, protože se pořád jenom válí na svém středověkém kavalci a čte jednu pitomou knížku za druhou. Kdyby si aspoň vzala z hradní knihovny nějaké pořádné čtení, ale to ne! Pořád jenom zamilované romány! A tak se černý rytíř rozhodl, že uteče.

Tajně se vyloudil z hradní brány, nasměroval si to k lesu a pak rovnou za nosem.

„Snad někde najdu nějaký malej útulnej hrádek, kde budu mít klid,“ těšil svoji mysl.

Chvilku tak poletoval mezi stromy, když vtom co nevidí. U jednoho pořádného dubu sedí bílé stvoření a pláče. Na první pohled bylo jasné, že je to nějaké strašidlo.

„Copak se ti stalo, že tu tak pláčeš?“ zastavil se Starostislav.

„Fňuk, jsem Bílá paní Svěženka z hradu Vrabinec a vyhnal mě zlý a ošklivý černokněžník a já teď nemám kam jít,“ fňukalo to stvoření.

V černém rytíři zahořel plamínek naděje. Tohle by byla Bílá paní pro strašení! Je krásná, nestraší tu tolik staletí jako Zmijena a zdá se, že číst neumí.

„Tak víš co, Svěženko? Pojď se mnou na můj hrad Střekov. Tam ti bude dobře, mám tam krásný vinný sklípek a velké a dlouhé hradby, na kterých se nám bude nádherně strašit,“ usmál se na ni Starostislav.

Svěženka se taky usmála, přestala plakat, a už si to černý rytíř s novou Bílou paní mířil zpátky na Střekov.

Tu noc si Starostislav zastrašil tak, jak si už dlouho nezastrašil. Proháněli se se Svěženkou po hradbách a po cimbuří, dělali „hůůů“ a „hůůů“ a viděli, jak na protější straně řeky Labe rozespálí lidé vybíhají z domků ven a třestí své vyděšené oči na to, co se to na tom Střekově děje. A to strašidlům dělá moc dobře.

Černý rytíř měl zase radost ze svého posmrtného života a Bílá paní Svěženka byla ráda, že má nový domov. Kdo ovšem radost neměl ani za mák, byla Zmijena. Vadilo jí, že se její Starostislav prohání po hradbách jako nějaký mladík a ještě s tou zatracenou Bílou nestydou z Vrabince. Když už její číše trpělivosti jedné noci přetekla, rozhodla se, že těm dvěma ukáže, jak se straší. Nečekaně vylétla ze své komůrky se středověkým kanapem a vyšvihla se na hradby. Starostislav se Svěženkou, kteří se právě chystali užít si další noc, na ni koukali jako na zjevení. Bílá paní Zmijena řekla jenom: „Pche!“ a rozlétla se po hradě se vši strašidelnou silou, kterou ze sebe byla schopna dostat. Kroužila kolem věže, prolétávala okny, kličkovala hradbami a zkrátka strašila, až z toho oči přecházely.

„Teda takovéhle strašení jsem u ní ještě nezažil!“ řekl překvapeně Starostislav.

To Svěženku trochu namíchlo a rozhodla se, že ona taky předvede, co v ní je. Je přece lepší a hlavně mladší než ta stará rachejtle. A tak vzlétla k noční obloze a hned se zase spustila dolů a strašila mezi hradními zdmi o sto šest.

Až do rána se ty dvě Bílé paní předháněly ve strašení a totéž pak dělaly druhou noc, třetí, čtvrtou a zkrátka pěkných pár set dalších nocí. Každá chtěla dokázat černému rytíři,

že je ve strašení lepší než ta druhá a že jenom jí patří hrad. A chudák Starostislav z nich měl těžkou hlavu. Vůbec si od nich neodpočinul. V noci strašily a řádily, někdy se i praly a ve dne se hašteřily a hádaly. Na Střekově už nebyl vůbec žádný klid a chuť na strašení černého rytíře nadobro přešla.

Rozhodl se, že opět uteče, ale tentokrát doopravdy a u žádného bílého a plačícího stvoření se už nezastaví. Opustil hrad, rozlétl se do kraje a od těch dob ho už nikdo nikdy nespatřil. Zřejmě si našel maličkou hradní zříceninu schovanou někde v lesích, aby ho žádná Bílá paní už nikdy nenašla.

Naštěstí ho ani žádná nehledala. Bílé paní Zmijena a Svěženka si totiž pro samé hádky ani nevšimly, že je Starostislav pryč. Na hradě Střekově se hádají, perou a straší dodnes.

Dan Černý se narodil roku 1982 v Litoměřicích, žije v Chebu. Scenárista a kreslíř komiksů, filmař, hudebník. Spolu s Danielem Binkem zakladatel a editor komiksového fanzinu Sorrel. Absolvoval studium animace na Fakultě multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Text pochází z knihy, která se jmenuje Pohádky Českého středohoří. Dan Černý ji napsal společně s Danielem Binkem a vydal ji Polart v roce 2010.

Ivo Chmelař

V rozmilé modři

Věnováno památce Ludvíka Kundery

Když jsem se nyní vrátil z posledního rozloučení s básníkem, přemítal jsem znovu, „jak to všechno začalo“. V jedné z početných složek starých rukopisů jsem po delším hledání konečně našel „pozdravné poselství“, které jsme mu, tehdy ještě dočasní obyvatelé tohoto města, námi připodobňovaného ale již tehdy k legendárnímu městu Perla, zaslali a v němž jsme ho oslovovali podle „titulatury“ jeho doslovu k Mahenovu *Měsíci*...

„Toho večera na nebi nerzály hvězdy souhvězdí byla rozmetána konstelace se nekonaly.“ Zdaleka houkala lokomotiva, kterou jsme tak přechořasto vídali vyjíždět z imaginárního krbu nebo z tunelu uzavřeného mezi vraty, projíždět železným věkem a míjet v pozadí obrazů, kde se hrdina z artyčků setkával s Vatikánem a s Hebdomerem. Její kouř vždycky stoupal přímo vzhůru k obloze. Takových večerů bylo více, protože se přesypávaly jako kostěná zrnka růžence, jeden z nich na památku básníka H., který zemřel a zanechal několik žáků, několik dědiců. Vzpomněli jsme také básníka B., ztraceného na jedné z melancholických procházek v zemi slunce a mlh. Kdy jsme se však setkali s Vámi? Již jsme Vás nezastihli v uličkách našeho poněkud snového města, které se potom stalo naším městem sídelním, nepotkali jsme Vás večer na procházce mezi Agenturou Ryan a muzeem vycpaných ptáků, dosud jsme však slyšeli ve větru, který hnal ulicemi podzimní listí, Váš hlas:

„Koho zrodily surové chmury epochy,
na toho z mračen zírají tváře odlité na zemi.
Kdo jako snivec zasazen byl mezi nesnivé,
bloudí v úděsných budovách šedivého spánku,
kde za bukem dveří sedí otlí koncipienti nicoty
a horlivě píší na zažloutlé stránky tlustých účetních knih
suchými brky.

A snivec, nikdy nedoraziv za poslední z pultů
v poslední podatelně,
dává se na úprk...

Někdo nám ještě odpovídal, hlasem větru ve spadáném listí:

„Tak pověstné lodičky snu narážejí vždy na mělčinu,
která doposud není pevninou,
a plavčíci volají ze strážných košů
týmž návětrným tónem, jímž i já nyní volám,
naraziv na pevninu, která již není mělčinou:
Aurelie! Za všechny sny lámané na kole nedosažitelnosti
jediné slůvko: Dál!“

Tázali jsme se: „Jaké je heslo?“
a sami sobě odpovídali: „Heslo je: Zlatý brouk.“
Volali jsme: „Jaká je odpověď?“
a ozvěna ve snu pravila: „Odpověď je: Nezašlápnout!“

Znovu jsme podnikali cesty zeměmi zaniklé monarchie, tam jsme postávali ve „skořicových krámech“, uličkou pod domem mrtvého básníka M. jsme sešli k meandrům řeky, plynoucí jako meandry našich osudů, vítr míjel naše „černé kroky po lemu lesa“, kde jsme za „kamennou zdí“ viděli „hvězdné nebe, Mléčnou dráhu, Saturna...“ a pak jsme naslouchali „flétně světla“, volající: „Pyme... Aurelie! Ludvíku!“

Ulicemi vanul fén, seděli jsme kolem stolu v opuštěném starém domě, nad nímž svítil měsíc, vichřice lomcovala okenic, a když jsem zvedl telefonní sluchátko, ozval se neznámý na druhém konci: „Haló, tady je vichr, vichřice! Nezavěšujte!“

Možná, že jsme se tehdy považovali také za Měsíčníany v Zemi Jediných Myšlenek, aspoň jsme to poselství ukončili svými vřelými díky: za Měsíc, Básně Georga Trakla, Zemi snivců, Vichr a Vichřici, Meandr, všechno to, s čím básník opravdu „přicházel vhod“ svým „v úctě oddaným lunárním bratřím“ a také „princezně z Odeladelise“ a nejen „v roce svých jubilejních narozenin... MCMLXXV“.

Později, v dalších desetiletích, se básník začal do našeho města vracet, stejně jako jsme se tam vraceli postupně i my, o některých charakteristických epizodách jeho posledních návštěv jsem již podával zprávy. Z našeho města k němu jezdili postupně různí starostové, jako by jim mlčenlivě předá-

val klíče od svého města Perly. Jednou jsem tam byl s nimi také. Potom mi však básník poslal žádost, abych mu poslal svého „hrdinu modrého květu“ Peregrina na zámek v L., kde se prý má konat velká slavnost jubilejních narozenin básničky Marie Dubské za přítomnosti syna jistého velkého básníka a také věhlasného právníka, kterého jsem dobře znal... a současně prý „praktický seminář o německé romantice“. Milerád jsem mu ovšem vyhověl.

Jakmile se tedy Peregrin ocitnul v této hlavní doméně působení Mistra Ludvíka, brzy prý poznal, že tento neobyčejný muž je jakýmsi kouzelníkem Klingsorem a že zámek v L. je jeho „kouzelným zámekem“.

Bylo ovšem přesto zvláštní, jakou významnou roli Mistr Ludvík hrál v krajině svého srdce, kam se kdysi uchýlil v nepřízní času, ačkoliv měl pozoruhodné konexe i v několika evropských zemích.

Také tady adaptoval a režíroval pozoruhodné divadelní slavnosti, při nichž využíval všech sklonů své skutečně renesanční osobnosti. O peníze se příliš nezajímal, to ponechával jiným, jeho zajímaly umělecké sbírky, vzácné knihy a obrazy... a ovšem umělecké podniky všeho druhu.

Umělci, literáti, krásné dámy Mistra Ludvíka velmi ctili a nelitovali žádného úsilí, aby se mohli zúčastnit jeho experimentů, jedna z dam neustala ve svém nadšení ani poté, co prý málem uhořela při scénickém výjevu se „živoucím ohněm“... Mistr ovšem a s neodolatelným úsměvem tvrdil, že ta nepochybně okouzlující dáma velmi přehání, stalo se naopak pouze to, že spadla ve svých krásných „měsíčních“ šatech z jezu do řeky, když zkoušeli „malou symfonii“ pro flétnu, altový hlas a „vodní varhany“, s ohněm to nemělo nic společného, on se žádným pyrotechnickým experimentům nevěnuje, protože ohňostroje považuje za poněkud maniakální zábavu.

Peregrin také mluvil o Mistrových „synestetických pokusech“ s barvami, vůněmi a zvuky a jeho velké zálibě v pozoruhodných výtvarných experimentech, kterou sdílel se svým mladým pomocníkem Vítkem.

Ten naopak uspořádal s překvapivě trpělivou pomocí svých dalších přátel něco jako „živé obrazy“, vytvářel s nimi rozmanité skupiny, které nazýval roztodivnými, často bizarními jmény. Peregrin s úžasem pozoroval, že mu nahra-

zovali loutky a že byli jeho podivuhodnými herci, co jim chybělo ve výmluvnosti slov, vyjadřovali zvláštní, dramatickou mimikou a zpomalenými gesty... Často mu běhal mráz po zádech, když sám přestával rozeznávat rozdíl mezi živými bytostmi a loutkami, neboť několik loutek Vítek přece jen uvedl v činnost... Naopak Vítek byl velmi spokojen, když si Peregrin loutky a živé chlapce spletl.

Později Vítek přivedl několik jiných aktérů, s nimiž vytvářel další „představení“: zvláštními způsoby je osvětloval s pomocí zrcadel a lamp..., nechal je sestupovat v řadě z naranžovaných schodů...

Peregrin pociťoval zvláštní napětí, zvláštní pocity, když tyto přízračně bílé postavy pozoroval a když opět nebylo zcela zřetelné, zda jsou to sochy, nebo živoucí lidé.

První slavností, kterou Mistr Ludvík uspořádal na počest nových hostů, byla ovšem „maškarní noc“ ve velkém hudebním a tanečním sále.

Skrytý orchestr vysoko na galerii hrál nejprve jakési pochodové rytmy a do sálu vstoupily a defilovaly tam zástupy roztodivných masek, které Mistr Ludvík společně s Vítkem navrhli. Vedle jiných „divadelních žánrů“ hosté brzy spatřili barvitý vír masek podle hlavního motivu večera, jímž byli „hrdinové a hrdinky našich oblíbených romantických básníků“.

A tak viděli Fausta a Markétku, dokonce dvě Markětky – a také Mefistofela, byla tu démonická Alrúna i její pobratim, mužíček z Mandragory, šílený invalida, kterému začala hořet jeho dřevěná noha, ale myslím, že to byl jeden z neviných žertíků a triků našeho Mistra, pak dokonce příběhlo několik masek – hasičů. Tím se však nenechaly rušit ani Isabella Egyptská, dcera vůdce cikánů, ani orientální kráska, „soukromá vědma“ z Arábie, Melika Maria Blainville a její obdivovatelka, starší proslulá herečka, madame Banal...

Potom přitancily postavy starého E. T. A. Hoffmanna: archivář Lundkvist, rada Krespel, hudebník Kreisler a dokonce i Kocour Mour, kterého vedla boubelatá usměvavá Hoffmannova Patricie...

Básník Brentano se smál, když spatřil krejčího Sedmkrátjednouranou, pět synů školmistra Klopstocka, dívku Kreditku, tu obětavou dceru handlíře, dona Rizico s koněm a pávem, Kokrháče a Puťku, prince Večvůta, rozmilou paní

Týden a jejích sedm synů, posteskl si, když spatřil statečného Kašpara a krásnou Aničku a pak také tři sestry, krasavice Rosarosu, Rosadoru a Rosablanku a ovšem s nimi učeného právníka Jacopona, umělce Meliora a sadaře Pietra, jejich zamilované bratry...

Básník Joseph poznával svého Darmošlapa a také Kašpárkovu Aničku, čarokrásnou dívku s půvabnou korunou ve vlasech, protože to byla dcera krásné paní Luny Jitřenka, královna lesů.

Byl tu také princ Cinderella a tančil s Popelkou, jejich píruety a vzájemná podoba vyvolávaly nadšený potlesk. Tančil tu slovutný medicus Michal se svým strážným Andělem, milý chlapec Jindřich se smutným studentem Kleistem... Přišla mezi ně i Clemensova sestra a její synové Freimund, Kühnemund, Friedmund a Siegmund...

Nejkrásnější a nejtajemnější masky přivedl s sebou hrabě Potocki, nebo to možná také byla jen jeho maska jako „zavrženého poutníka“. Básníci a Peregrin spatřili krásné sestřenky Eminu a Zibeldu, Rebeku a nebeské Blížence, náčelníka cikánů, Ahasvera, kabalistu, komtura, knihkupce Morena... nebo se aspoň dohadovali, že to jsou oni... a několik postav, několik masek jistě chybělo.

Peregrin popíjel lačnými doušky proslulý Mistrův elixír, prý namíchaný z několika vzácných „čajových tinktur“... a s velkým úžasem sledoval zástup, který představoval další „vůdčí ideu večera“, již byli „naši hrdinové za dvě stě let“ – překvapivě to však byli hlavně „obyvatelé vesmíru“: hubení bledí Měsíčané, kde někteří z nich představovali současně i hlavní fáze tohoto přítele milenců a básníků, dokonce předváděli jakýsi pečlivě nacvičený balet, v němž „ubývali a přibývali“, bylo to až přeludné... Peregrin se však zachvěl, když spatřil jednoho Měsíčana..., kdyby bylo možno hovořit o „vzpomínkách z budoucnosti“, mohl by říci, že ho již někde spatřil, že ho zná, že mu připadá, že je to bratrská bytost! Současně si však s určitou bolestí a závratí uvědomoval, že oba stojí každý na jednom „konci času“.

Po reji Měsíčanů, v němž se brzy ztratil i tajemný poutník, Peregrinův teskný bratr, se z různých stran vyrojili pomilování hodní Venušané a zejména pomilování hodné Venušanky, s těmi chtěl tančit každý, sytější rudí Marťané vzbudili jen malou pozornost, spíše z nich čísel strach, protože měli

válečné štíty a groteskní „elektrické meče“. Odněkud se vynořil jeden majestátní, obrovitý Jupiteřan a také staříček, ale dosud zdatný a znamenitě tančící Saturn s kupou veselých dětí...

Peregrin byl již unaven... náhle se mu zdálo, že slyší vzdálený silný a krásný hlas lesního rohu, náhle měl pocit, že se dívá do obrovského zrcadla, hladkého jako vodní hladina a třpytícího se jako úplněk, pak možná prošel do jiné místnosti a tam jako by se konal jiný taneční večer, v přívětivém modravém světle tančilo několik párů z neznámého věku a několik dalších mužů a žen je se zájmem pozorovalo.

Peregrinovi třesla hlava, jak se úporně snažil vybavit si jejich jména, myslel si, že když bude znát jejich jména, že bude vědět, kdo vlastně jsou a „odkud přicházejí“.

Několik jmen se mu skutečně vybavilo, muž, který se něčím podobal Ludvíkovi, byl možná Benedikt nebo možná že to byl hyperborejský kouzelník Zacharov. Peregrin nevěděl a nemohl vědět, kdo nebo co v něm vzbuzuje tyto představy, světlovlasá usmívající se žena se možná jmenovala Marie nebo Amelie..., další jména si nebohý Peregrin přes všechnu vnímavost nemohl vybavit... ještě vnímal vysokou krásnou ženu a slyšel její zpěv, jmenovala se nějak jako duha, ne, Iris... a pocházela jistě z hvězd, byla velmi krásná, a její hlas, i když se k Peregrinovi nesl z tak velké dálky, byl sladký, útěšný a hedvábný jako zvuk lesního rohu v hlubokých lesích kouzelné svatojánské noci a čistý jako hvězdný pramen... Peregrinovi vhrkly slzy do očí a pak se znovu zachvěl, stranou všech těch bytostí, které mu připadaly tak blízké a drahé, spatřil bytost, který mu připomínala matku, shovívavou a laskavou, seděla u stolku s četnými hodinami, jejichž hbitá kyvadla odvíjela nějaký jiný čas, a hladila velkého psa s živým moudrým výrazem. Peregrin pochopil, že ta žena byla jako Magister Ludi Ludvík a přece jen se dotýkala všech těch bytostí nesmírně opatrně, aby jim neublížila, hrála si s nimi, ale byla to společná hra, „na život a na smrt“, byli všichni pospolu a nezraňovali se navzájem, dokonce čerpali nějakou velkou naději ze své společné hry...

Již mu „však tanečně kráčí v ústřety (kajuty, rolničky, chrám), za pasem žlutou růží s přehozem plným ocúnů s knihami v podpaží...“

„Říkejte mi hraběnko Dubská,“ pravila, „mám ráda češtinu, má hrdinka sluje Božena a velmi lpím na tomto háčku... zrovna se mi zaběhl pes Krambambuli..., ale už jsem ho zase našla!“

S ní ovšem přicházel Paul Strzemcha, Dichter, tedy básník... ještě ve svých devadesáti šesti letech rovněž velmi čilý, který neopomněl zdůraznit: „Mein Gesamtwerk umfasst 48 Bände...“

A byli tam také Ferdinand von Saar, podporučík v předčasné výslužbě... poručík-intendant Radomil Czech z Czechenherzu... korvetní kapitán hrabě Dubský, básnířčin bratr... a nakonec ještě jistý Öderland, zvaný Pustotín, všichni ovšem podle vůle a k radosti svého Mistra...

Nakonec se všichni „sešli za oválným stolem. Jeho delší osa byla šestimetrová...“

A vyprávěli si sny...

Pak se Peregrin z toho snu probal, ale věděl, že to není jen sen, i když se přátelé stojící nad ním, jak se unaven opíral o stůl, smáli a říkali něco o „elixírech života“ básníka Ludvíka, také v jejich očích však byl zákmit vědoucího plamene a Peregrin věděl, že i oni jsou „stříbrným měsíčním poutem“ spjati s tím, co spatřil.

A když se Peregrin a jeho přátelé sešli u téměř již ranní kávy, vyprávěl jim rozmarňý Clemens skutečnou historii dívenky Kreditky: „Její otec handlíř není schopen zaplatit pohledávky svých věřitelů a nabídne jim za ně svou dceru. Oni ji však nechťejí, prý by raději viděli pěkného koně. Dívka odejde do stáje a promění se v koně. Odchází s věžitelem, proměněná v koně. Podruhé, když otec opět nemá peníze k vyrovnání dluhů, promění se dívka v páva a usedne otcí na rameno, aby ji mohl vzít s sebou na jednání s věžitelem.“

Pokračoval legendárním příběhem „o svaté Restitutě, jejíž starobylý chrám se nachází na italském ostrově Ischia a děje tohoto příběhu jsou tam názorně vymalovány... světici unesli maurští piráti a dokonce ji zavraždili a rozčtvrtili, ale dobrotivý Bůh nařídil její ‚restituci‘ k životu a návratu do kláštera...“

Vzápětí Ludvík přivedl již staršího muže zvláštního vzezření a řekl jim, že něco uvidí, vlastně uslyší! Tvrdil, že muž je dokonalý básník! Muž sice mlčel a nic neříkal, pak však začal něco psát na kus usmoleného papíru. Když jim potom

po trpělivém naléhání něco z toho četl, Peregrin užasl – slyšel tato slova, čtená zvláštním hlubokým hlasem, monotónním a melancholickým, znějícím jako ze studny zapomnění:

Jednou ptal jsem se Múzy, a ona
mi odpověděla:
Na konci nalezněš to.
Žádný smrtelník to nemůže postihnout.

Muž pak něco mumlal, ale zase pokračoval:

... ale když
přijde k soudu
a cudně se jí
rty dotkne polobůh...

A po chvíli znovu:

Oni opravdu větrí domov,
když přímo z plavého kamene
crčí stříbrné vody
a svatě zeleň se ukazuje.

Vidí posvátné lesy a plamen růstu,
v květu a vůni.
A oblaka v dálce dýchají vání
zpěvů.

A nakonec:

Den dokořán nám svítí obrazy,
než světlo večera se skácí do soumraku.

Peregrinův údiv, když naslouchal těmto slovům, se stále zvětšoval – a pak už mu zbyl jenom úžas!

Chtěl vykřiknout: „Ale to jsou přece strofy nebohého básníka... Hölderlina...“, než to však mohl dořici, jako by uslyšel vzdálený hlas kouzelného rohu a odmlčel se, protože pochopil, že blouznivý, šílený hlas básníků prochází staletími „oběma směry“, „od úsvitu k soumraku“, od „večera k jitru“.

Ale překvapení nebyl ještě konec: muž se náhle znovu rozhovořil, mluvil italsky, francouzsky a švábsky... potom vykřikoval: „Ach, nemluvte mi o ní, o Auroře, třináct synů mi porodila, jeden je papež, druhý sultán, třetí ruský car...!“ vypočítával je na prstech.

Peregrina polil děs, protože teď mu zase najednou připadalo, že je to jeho otcovský přítel Mistr Zachariáš! Vítek však muže odváděl pryč a ten se zklidnil, jeho živý výraz opět vyhasínal, ale ještě se obrátil k Peregrinovi a řekl mu takovým zvláštním, přátelským a laskavým hlasem: „Zůstaňte v rozmilé modři, pane barone!“

Autor „poetického nekrologu“, Dr. Ivo Chmelař, pracoval v několika právnických povoláních, také u okresních soudů a u odvolacího soudu. Napětí mezi tímto povoláním a autorovými nejbystřejšími zájmy vytvářelo zajímavé „podhoubí“ pro jeho životní pohledy a také pro literární ztvárnění i těchto životních zkušeností. Nyní je autor již v důchodu a věnuje se především právě své pokračující literární činnosti. Kromě rozsáhlejší publikační činnosti z různých oborů humanitních věd doma i v zahraničí a účasti v několika českých i zahraničních literárních sbornících (např. v česko-italském sborníku *Dům u moře*) autor publikoval výbor z próz z období 1970–2000 *Světla na vodách* (2006), další soubor s názvem *Návrat do Hyperboreje* (inspirovaný zejména autorovými asijskými cestami) a konečně také soubor *Septentrion* (2008). V posledních dvou jmenovaných knihách autor zvláštním „groteskně-mytickým“ způsobem ztvárnil i své chápání a prožívání města, ve kterém již dvacet let žije.

Autor je členem Klubu severočeských spisovatelů a Obce spisovatelů.

Jana Mazurová

Prší bonbónky

Litoměřické náměstí žije každodenním pozdně odpoledním maloměstským shonem. Mladí krásní lidé v kvádrech a kostýmcích oslovují náhodné kolemjdoucí s nabídkou změny tarifu a pojištění. Muži vysátí kapitalistickým systémem strkají do parkovacích automatů pětikoruny, poslední toho dne, protože po šesté to tu mají všichni motoristé ještě levnější – zadarmo. Ženy a důchodci posedávají na zahrádce rohové cukrárny a ochutnávají první letošní horkou čokoládu. Desítky aut jedou na okruhu kolem středu náměstí a jejich letní pneumatiky skáčou po kočičích hlavách. Nezvyklý je jen povyk u kašny. Šášův kabaret tu má dnes vystoupení! Z reproduktorů postavených na okraji kašny se ozve písnička.

„Jede jede mašinka, kouří se jí z komínka, jede jede do dále, veze samý vožralý...“

Vprostřed písničky se k Maxim Turbulenc přidává mocným hlasem litoměřický loutkoherec a kabaretiér Šáša, který mává rukama a hlásá do handsfree mikrofону: „Jede jede do dále, veze samý vožralý – a jedeméé!“

„Lásko má jsi jediná, do třinácti nevinná, vyhrnu si rukávy, praštím s tebou do trávy...“

Šáša tleskotem povzbuzuje děti, které se tu shromáždily, k ještě bujarejšímu tanci. „Tak jedeme – pojdte – hoplá! A jedeméé! To je vono!“

„Jel jsem jednou tramvají pod sedačkou potají, přistoupila starší dáma, přisedla mi dařbujána...“

„Zatleskáme a všechny děti ke mně!“ vyzývá Šáša, do ruky bere pytlík s bonpary a hází je po dětech. „Všichni chtějí bonbónek! Kdo má rád – ták! A nikam nevodcházejte, protože teď vám něco povím... Tak. Každý dostane. Kdo nepoděkuje, toho kousnu do zadku, a bude pokoj.“

„Nekousneš!“ oponují děti.

Šáša pokračuje, jako by je neslyšel: „Tak – každý dostane bonbónek, každé, každé, dva dám, ano, pro Marušku, ták, ták, prosím.“

Pak pohlédne za děti, kde trochu nervózně přešlapují rodiče. Mají plno starostí, a ještě musejí poslouchat Šášu, před kterým není v Litoměřicích ani v širém okolí úniku. Jakmi-

le se vám tu narodí děcko, můžete si být jisti, že projde jeho svéráznou pedagogickou průpravou.

„Maminky, tátové, podívejte se, támhle je takovej paňák a vedle jsou takové tyčinky. Já budu s velkýmá dětma tancovat a ty maličky můžou soutěžit, házet míčky na tu zubatou obludu a taky dostanou nějaké odměny. A my ostatní budem tancovat,“ dodává, tedy opakuje, protože ví, že opakování je matka moudrosti a přesně takhle se na děti musí. Šáša si tu odchovává bonbónkovou generaci, která namísto normálních odpovědí na normální otázky odpoví písničkou z Šípkové Růženky nebo Mrazíka.

„Můžete to sníst, můžete to všechno,“ reaguje Šáša na dotaz malého kudrnáče, který už nemůže a rád by si schoval hašlerku do kapsy.

„Kdo eště nemá bonbónek?“ nedá si Šáša pokoj. Dneska zase všechny přezere.

„Děti, které neháží, si tady v bublinkách můžou zatančovat. Co tam pustíš, kašpárku?“

Dotaz je mířen na Šášovu subtilní ženu, která vodí na okraji kašny loutku kašpárka. Pošle do reproduktorů, odkud zní i ryčný Šášův hlas, další track: „Uši má z angorského králíka, naříká, strašidelně naříká, je to mé ochočené strašidlo, mám ho rád, chodí se mnou spát...“

„Kdo bude tančit, dostane deset bonbónů – pojdte! A jedemé! A pořádně! Jedeméé, pojdme. A všichni – Strašidýlko strašidýlko Emílek, patří do všech postýlek, strašidýlko strašidýlko Emílek, chce si s vámi, děti, hrát... To je ono, hoplá! A jedemé! Kdo bude tančit? Menší děti můžou házet, Šášova šou začíná, jdeme na tóó, pojdte. To je ono. Tančíme, tančíme! Hele – a bude pršet! Jéé! Pojdte, prší! Pojdte na to!“

(Úryvek z rukopisu)

Jana Mazurová se narodila roku 1981 v Praze. Před dvěma lety se přestěhovala do Litoměřic, kde působí jako marketingová konzultantka–juniorka.

Přístroj nazvaný Tokamak

Jana Mazurová připravila rozhovor s literárním teoretikem a básníkem VÁCLAVEM JIŘÍKEM o vybraných verších z lyricko-epické básně Karla Hynka Máchy Máj.

Jana
Mazurová

Na úvod: co si vlastně myslíte o poezii obecně?

Dovoluji si tvrdit, že každá opravdová báseň jako by měla kapacitu stát se živou bytostí. Poezie je myslím příkladně zosobnění duchovna.

Jak si tedy vykládáte verše „Slunce jasná světů jiných“?

Může znamenat též „Nic“ nebo také řekněme transpersonální putování do takzvaného „jiného světa“ pro inspiraci nebo pro informaci o možném léčení.

„Bloudila blankytnými pásky...“?

Odpovím vám netypicky, svým textem:

Zvedá se – počasí

Posunuté desky byly dříve ledy
a život taktéž, někam
velím si zamířit – fakt už vím
kam vlastně spěchám (?)

Vynáším tě z prachu, zhasly zraky
zvedají se světla zvěda

R': Dál až za hřebeny modře – bleďá
vynáším tě z prachu, zhaslé zraky
už zvedají se Světla zvěda
R": Dál, objev se za hřebeny –

modřebledá!

Tvůj létací kůň

z prachu své běhy zvedá
hřebeny, hřebeny, hřebeny
na nebesa modřebledá !
R':, R":, Repet.

A namísto „*Planoucí tam, co...*“ bych si dovolil rozebrat verš „*Vy, jenž dalekosáhlým během svým...*“, který mi přijde jako putování s tvářemi divokých zvířat mezi materiály seřazenými do prstenců, kde jsou barevné mraky obarvené rozličnými chemickými prvky. Přístroj nazvaný Tokamak, jehož spuštěním je možno zažehnout termojadernou reakci, probíhající v „atmosféře“ prostředí Kosmu, tvořící jeho prostor. Samostatné třetí oko nějaké, zřejmě tibetské krásovice a také léčení lidské bytosti jejím prostřednictvím.

Václav Jiřík se narodil v roce 1966 v Litoměřicích, po roce 1989 odešel do obce Banát v Rumunsku. Dnes žije tam a střídavě i na rodinné chalupě v Pohří na Litoměřicku. V nakladatelství Linteres co. vydal básnické sbírky Posloupnost (1989) a Jasně dny (2000). Publikační činnosti se věnuje nadále.

Program knihovny na zimu 2010/2011

Prosinec 2010

1. 12. 16.00

Vločkiáda – vernisáž

Přijďte se podívat na zasazenou knihovnu. Nejkrásnější vločky budou odměněny.

Host: Dominik Lendacký, výstava fujar a také trochu hudby a zpěvu (17.00).

7. 12. 17.00

Cestopis/Cohousing

Cohousing je způsob bydlení, který kombinuje osobní nezávislost s výhodami života v užším společenství lidí, kteří se vzájemně znají, své společenství vědomě budují a považují ho za podstatnou součást svého života.

8. 12. 18.00

Večery pro ucho: Stará železnice se loučí.

Netradiční a s nadsázkou pojatý pohled na historii jedné železniční trati. Nejnovější dokument autora a syna slavného spisovatele Ondřeje Vaculíka, který svým originálním a trochu ironickým způsobem nahlíží na realitu. Dokáže vždy potěšit a překvapit posluchače svých pořadů. Po dokumentu následuje

beseda s autorem. Poslechovými večery provází Gabriela Albrechtová

13. 12. 16.00

Autorský večer: Dan Černý –Daniel Binko

Autorská dvojice dokončila práci na svém dalším společném počinu, kterým je v tomto případě kniha pohádek z Českého středohoří. V oblasti umělecké tvorby se nestalo České středohoří jejich námětem poprvé. Beseda s autory, prodej knih a autogramiáda.

14. 12. 17.00

Waldorfská pedagogika

Význam výtvarného umění při výuce na Waldorfské škole. Praktické modelování během programu přednášky. Přednáší Iveta Sadecká

11. 12. 8.30

Víkendový výlet

sraz před knihovnou KHM Praha: DOX, Centrum současného umění: Jedná se o víkendovou aktivitu pro rodiče a děti od 6 let. Společně si prohlédneme galerii - připravena je interaktivní prohlídka spojená s výtvarným

workshopem. Doprava a vstup do galerie jsou hrazeny z dotace MPSV. Předpokládaný návrat je v 16.00. Rezervace nutná na tel: 416 732 453

15. 12. 18.00

Autorský večer: Ladislav Heryán

Setkání s hudebníkem, knězem a skvělým člověkem. Povídání nejen o adventu. Autorský večer ve spolupráci s knihkupectvím Jonáš.

Leden 2011

12. 1. 2011, 18.00

Cestopis

Luboš Turčan vypráví o své návštěvě Grónska - největšího ostrova na světě.

19.1. 2011, 18.00

Autorský večer Renaty Štulcové

Beseda s litoměřickou autorkou oceněnou cenou White Raven Award 2010 za knihu pro dětské čtenáře *Růže a krokvice*.